Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 150 (6. 939) 1989 йил 1 июль, шанба. Баҳоси 3 тийин

ЖАҲОН ЁШЛАРИ АНЖУМАНИ

БУГУН Корея Халқ Демократик Республикаси пойтахти — Пхеньянда жаҳон ёшлари ва студентларининг XIII фестивали очилади. Унда 170 мамлакатдан келган 20 мингдан кўпроқ йигит-қиз иштирок этади.

Жаҳон ёшлари анжумани ўтказилиши муносабати билан Ўзбекистон пойтахтида фестивалнинг Тошкент қароргоҳи ҳам ишлади. Унга Корея меҳнат партияси Марказий Комитети халқаро алоқалар бўлимининг инструктори Сан Гир Ли бошчилик қилди. Қароргоҳ ишлаб турган 10 кун давомида бу ерда Ҳиндистон, Непал, Таиланд, Филиппин, Афғонистон делегацияларининг 600 га яқин аъзоси кутиб олиниб, кейин Пхеньянга кузатиб қўйилди.

Жаҳон ёшлари ва студентларининг XIII фестивалида иштирок этаётган Совет делегацияси аъзолари орасида чет тиллар педагогика институтининг студенти Малика Абдусаломова, Тошкент метрополитени электромеханиги, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Бюросининг аъзоси Сергей Старчиков ва бошқалар бор.

СССР Олий Советининг биринчи сессиясида

30 июнь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг навбатдаги қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда СССР Олий Совети Раиси М. С. Горбачев раислик қилди. Депутатлар ҳукумат шахсий состави юзасидан таклифларни муҳокама қилишни давом эттирдилар.

В. Х. Догужиевни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва ҳукуматнинг янги органи — фавқулодда вазиятлар бўйича давлат комиссияси раҳбари лавозимларига тайинлаш тўғрисида таклиф киритилади.

Номзод овозга қўйилади. СССР Олий Совети В. Х. Догужиевни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари этиб тайинлайди.

М. С. Горбачев депутатлардан СССР ҳукумати состави номзодларини муҳокама қилиш таклифига бироз ўзгартиш киритишни тасдиқлашни илтимос қилади. Шу яқин кунларда бўлажак халқаро иш, яъни СССР делегациясининг жўнаб кетиши муносабати билан Э. А. Шеварднадзе ваколатларга эга бўлиши учун уни СССР ташқи ишлар министри этиб тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритилади.

Э. А. Шеварднадзе министрлик ишини қисқача шарҳлаб беришга тайёр эканлигини айтди. Лекин депутатлар рози бўлишса, у шу яқин орада СССР Олий Советига совет дипломатиясининг фаолияти тўғрисида муфассал доклад тақдим этади.

Депутатлар овоз бериб, нотиқнинг иккинчи таклифини тасдиқладилар.

СССР Олий Совети якдиллик билан Э. А. Шеварднадзени СССР ташқи ишлар министри этиб тасдиқлади. Бутун ишимиз мобайнида бу ноёб воқеа бўлди, деб уқтирди раислик қилувчи.

Н. И. Рижков илтимосига кўра СССР Министрлар Совети ишлар мудири лавозимига М. С. Шкабардня номзодини кўриб чиқиш тавсия этилди.

Кўпчилик овоз билан депутатлар М. С. Шкабардняни СССР Министрлар Совети ишлар мудири этиб тайинланишини тасдиқладилар.

В. М. Каменцевни СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисидаги масала депутатлар кўриб чиқиши учун тақдим этилади.

Мажлисда бошқа ишлар билан банд бўлган анчагина депутатлар иштирок эта олмагани учун В. М. Каменцевни тасдиқлаш тўғрисидаги масалани бир мунча кечроқ узил-кесил ҳал этиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Н. П. Лаверов кўпчилик овоз билан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Фан ва техника давлат комитетининг раиси этиб тайинланади.

Мажлисда жорий турмушга доир бошқа масалалар ҳам муҳокама этилди.

Куннинг иккинчи ярмида Олий Совет комитетлари билан Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети комиссияларининг мажлислари бўлди. Уларнинг планлари ва бундан буёнги фаолиятини ташкил этиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

* * *

СССР Олий Советининг сессияси 3 июлда ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида учрашув

Кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида Тошкент олий партия мактаби битирувчилари билан учрашув бўлди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев йиғилганлар ҳузурида сўзга чиқди. У республикада қайта қуришни жадаллаштириш муаммоларини ўртоқлашди, республика партия ташкилоти олдида турган кечиктириб бўлмайдиган вазифалар тўғрисида гапирди, тайёрланган кадрларнинг янги отряди ана шу вазифаларни ҳал этишда амалий равишда қатнашишини таъкидлади.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар ва кадрлар билан ишлаш бўлимининг мудири П. В. Догонкин қатнашди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

29 июнь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди, мажлисда қонун лойиҳаларини тайёрлаш ҳамда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссияларининг шаҳарда экология вазиятини яхшилаш борасида Тошкент шаҳар ижроия комитетининг иши тўғрисидаги ахбороти тингланди.

Комиссияларнинг материалларида, шаҳар ижроия комитети раиси Ҳ. Ҳ. Ғуломовнинг докладида шу нарса қайд этиб ўтилдики, кейинги йилларда шаҳарда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва соғломлаштириш юзасидан муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Атроф-муҳитни соғломлаштиришнинг XII беш йиллика ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган комплекс илмий-техник программаси тасдиқланиб, рўёбга чиқарилмоқда. Шу мақсадлар учун сарфланаётган капитал маблағ ҳажми оширилди. Бир қанча табиатни муҳофаза қилиш объектлари қурилмоқда, корхоналарда кам чиқитли илғор технологиялар жорий этилмоқда. Ўтган йилнинг ўзидагина шаҳар корхоналарида 100 га яқин газ ва чанг тозалаш қурилмалари, сувни муҳофаза қилувчи 9 та иншоот реконструкция қилинди ва янгидан барпо этилди. Канализация коллекторларининг узунлиги оширилди, янги тозалаш иншоотлари ва такрорий сув таъминоти системалари ишга туширилди.

Кўрилган чоралар 3 йил ичида ҳавога чиқарилаётган зарарли чиқиндилар ҳажмини 8 минг тонна камайтириш, тутиб қолинадиган зарарли моддалар миқдорини икки баравар кўпайтириш, чиқиндилардан фойдаланиш ҳажмини эса 3 баравар ошириш имконини берди. Атмосфера ҳавосининг булғаниш даражасини бирмунча пасайтиришга эришилди.

Шу билан бирга президиум шаҳардаги экология вазияти кескин бўлиб қолаётганини қайд этиб ўтди. Атмосфера ҳавосининг булғаниш даражаси бир қанча кўрсаткичлар бўйича мавжуд нормативлардан анча ошиб кетган. Ҳар йили ҳосил бўладиган 350 минг тонна қаттиқ ва газсимон чиқиндилардан ҳозирча кўпи билан 40 проценти тутиб қолинмоқда. 13 мингта муқим чиқинди манбаларининг фақат ярми тозалаш қурилмалари билан жиҳозланган. Зарарли чиқиндиларнинг асосий ҳажми «Ташэкс», «Узбексельмаш», «Узбекхлопкомаш» «Таштекстильмаш» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Ташсельмаш», «Компрессор» заводларининг қуюв цехлари, бошқа баъзи корхоналар, шунингдек автомобиль транспорти ҳиссасига тўғри келади. Салор, Бўзсув анҳорларига, Қорасув каналига ташланаётган булғанган оқинди сувлар ҳажми амалда камаймаяпти. Бу — «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Чкалов номли авиация заводи, кўнмўйна заводи, қурилиш индустрияси кўпгина корхоналари раҳбарларининг сув ҳавзасини маҳофаза қилишга эътиборсиз муносабатда бўлаётганликлари натижасидир.

Табиатни муҳофаза қилиш объектларини қуриш планлари йил сайин барбод этиб келинмоқда. Тозалаш иншоотлари қурилиши планларини бажармаётганлар орасида шундай корхоналар ҳам эмаски, булғатишнинг асосий ҳажми шулар ҳиссасига тўғри келади: «Ташэкс», «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Ўзбекистон» чарм-пойабзал бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Госстройи ва Давлат агросаноат комитети корхоналари ана шундай корхоналар жумласидандир.

Санитария аҳволининг нохушлиги атроф-муҳитнинг ҳолатига салбий таъсир ўтказмоқда. Бевосита турар-жой микрорайонларида кўпдан-кўп ахлат уюмлари ҳосил бўлмоқда. Ташиб кетилмаган ахлатнинг ҳар йил йиғилиб қолган миқдори 1 миллион тоннага етмоқда. Аммо тегишли коммунал хизматларнинг ишини яхшилаш чоралари кўрилмаяпти. Ахлат ташиш транспортидан фойдаланиш коэффициенти пастлигича қолмоқда.

Шаҳарда табиатни муҳофаза қилиш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳажми етарли эмаслиги етказилаётган зиённинг ўрнини қоплай олмаяпти, табиат объектларининг емирилишига олиб бормоқда, аҳолининг соғлиғига салбий таъсир қилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Тошкент шаҳар Совети билан район Советларининг шаҳардаги экология вазиятини соғломлаштириш борасидаги ишини етарли эмас деб топиб, уларнинг зиммасига атроф-муҳитни муҳофаза қилиш комплекс илмий-техника программасининг сўзсиз бажарилишини таъминловчи кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўриш мажбуриятини юклади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига шаҳарда экология ҳолатининг яхши бўлишида мансабдор шахсларнинг масъулиятини ошириш учун ўзига бериб қўйилган ваколатлардан тўла-тўкис фойдаланиш, корхоналар ва ташкилотларнинг табиатни муҳофаза қилиш борасидаги фаолиятини мувофиқлаштиришни яхшилаш, янги техникани, ресурс тежайдиган технологияларни жорий этиш, табиатни муҳофаза қилиш иншоотларини илдам қуриш юзасидан ҳар бир корхона бўйича топшириқларни кўриб чиқиб, тузатишлар киритиш топширилди.

Шаҳар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига табиатни муҳофаза қилишга доир қонунларнинг бузилишига қарши курашни кучайтириш чораларини принципиал ва изчил амалга ошириш, бундай бузилишларга олиб келувчи сабаблар ва шарт-шароитларни бартараф этишга фаол кўмаклашиш таклиф қилинди.

Республика Министрлар Советига, Госпланига, республика министрликлари ва идораларига, жамоат ташкилотларига тегишли топшириқлар берилди.

Президиум мажлисида республика давлат турмушига оид бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Меъморчилик анъаналарини сақлаб қолайлик

Ўзбекистон Архитекторлар союзининг 29 июнь куни Тошкентда бўлган пленуми кўҳна шаҳарлардаги қурилишлар ва меъморчилик обидаларини таъмир этиш муаммоларига бағишланди.

Сўзга чиққан кишилар республиканинг кўҳна шаҳарларида анъанавий ўзига хос уй-жойлар йўқолиб бораётгани, ҳатто тарихий зоналарда ана шундай уй-жойлар ҳам ўзбошимчалик билан бузиб ташланаётгани, «хўжа кўрсин»га «усти ялтироқ-у ичи қалтироқ» архитектурадан фойдаланилаётгани ҳақида куйиниб гапирдилар. Шаҳарлардаги қурилишларга буйруқбозлик-маъмуриятчилик тарзида раҳбарлик қилиш сабабли одамлар қариндош-уруғларидан нари кетиб, маънавий, маиший ва ижтимоий алоқаларини узиб, туғилиб ўсган жойларини ташлаб кетишга мажбур бўлишмоқда.

Аҳоли билан маҳалла советлар ҳамиша бамаслаҳат иш тутишлари керак, деб таъкидланди пленумда. Шаҳарларимизнинг ўзига хос қиёфасини, шаҳарсозлик анъаналарининг узвий ривожини сақлаб қолиш муҳимдир. Янги қурилишлар билан бир қаторда эски маҳаллалар ва гузарларни реконструкция қилишга ҳам капитал маблағ ажратилиши зарур. Меъморчилик ёдгорликларини таъмирлашга асоссиз тарзда кам маблағ ажратилмоқда. Амалда бу ёдгорликларнинг эгаси йўқ. Тарихий шаҳарлардаги қурилишлар ва таъмирлаш лойиҳаларини маданият экологияси нуқтаи назаридан кўриб чиқиш керак — эскилик ва янгиликдан миллий шаҳарсозлик маданиятининг узвий ривожига путур етказмайдиган тарзда фойдаланиш муҳимдир.

Пленумда СССР Қурилиш ишлари давлат комитети ва СССР Давлат план комитетига эски шаҳарлар районларидаги қурилишлар нормативларини қайта кўриб чиқиш, бу ишга маблағ ажратиш тўғрисида таклиф юбориш, жамоатчиликнинг диққат-эътиборини меъморчилик ёдгорликлари ва тарихан таркиб топган қурилишларни сақлаб қолиш муаммоларига қаратиш таклиф қилинди.

Статистика ва ҳаёт

Ўйлаб кўрсак бўлармиди?!

Митингбозлик кўпайиб кетиб, бафуржа ўйлаб кўришга вақтимиз қолмаяптими? Ахир, мамлакатнинг тақдири барибир минбарларда эмас, балки цехлар, устахоналар, далалар ва фермаларда ҳал бўладику. Нега энди экономикани қайта қуришнинг асосий кучи бўлган, ижодий фикр юритувчи ишчи, инженер, мастер, хуллас биз ардоқлаб ишлаб чиқариш новаторлари деб атаётган кишилар сафи сўнгги йилларда камайиб кетдими, самара озайдими? Мана, мен Ўзбекистон ихтирочилари ва рационализаторларининг иши ҳақида республика давлат статистика комитети чиқарган китобчани варақлаяпман, бу ердаги рақамлар хурсанд қилгани йўқ.

Гарчи, бир қараганда, рақамлар салмоқлидек кўринади. Ўтган йили республикамизда 57 минг ихтирочи ва рационализатор бор эди, бу кишилар меҳнатни ташкил этишдаги номукаммалликни кўриш билан бир қаторда (бизда кўрадиган ва фош этадиганлар кўпайиб қолган) аҳволни яхшилаш учун енг шимариб меҳнат қилмоқдалар. Ана шу ҳаловатни билмаган одамлар 60 минг рационализаторлик таклифи ва ихтиро учун талабнома тақдим этдилар. 45,6 минг таклифдан фойдаланилди ҳамда улардан 254,7 миллион сўмлик иқтисодий самара кўрилди.

Аммо, 1987 йилда бу самара 37,7 миллион сўм кўп бўлган эди. Ўша йили ихтиро учун 2600 та эмас, 2619 та талабнома берилган эди. Фойдаланилган ихтиролар сони 20 процент озайди. Техникавий ғояларнинг ўзи ҳам юмшоқроқ қилиб айтганимизда, майдалашиб кетганга ўхшайди. Уларни рўёбга чиқариш учун сарфланган ҳар бир сўмдан олинадиган самара 38,5 сўмдан 33,1 сўмга тушиб қолди. Умумий иқтисодий самарадаги ихтиролар салмоғи ҳам 1987 йилдаги 61,5 процентдан борйўғи 52,1 процентга тушиб қолди. Рационализаторлик таклифлари ҳақида гапирадиган бўлсак, буларнинг ярмидан кўпроғи умуман иқтисодий самара бермаяпти.

Сўнгги вақтда қийинчиликлар пайдо бўлиб қолса, айбдорларни четдан қидиришга, «бер-бер» дейишга ўрганиб қолдик чоғи. Аммо, Ўзбекистонда ўтган йили ихтирочилик ва рационализаторликни ривожлантиришга ажратилган маблағнинг 30 процентидан фойдаланилмади.

Республикада аттестациядан ўтмаган ёки техникавий қолоқлиги, иш шароитининг зарарли бўлгани, технологиянинг жуда жўнлиги сабабли тугатилиши лозим бўлган неча ўн минглаб иш жойлари бор. Маҳсулот сифати паст, фонд самараси оз, унумсиз чиқимлар кўп. Шундай вақтда ихтирочи ва рационализаторларга худди халоскордек қараш, уни меҳнат коллективининг энг обрўли ва нуфузли кишиси деб билиш лозимдек кўринади. Амалда эса Ўзбекистон ССР ҳар бир минг ишчи ва колхозчи бошига ҳисоблаганда рационализаторлик таклифлари ва ихтироларга талабномалар бераётган авторлар сони жиҳатидан иттифоқдош республикалар ўртасида 13-ўринни эгаллаб турибди. Ҳар юз ишчи, хизматчи ва колхозчи ҳисобига жорий этилаётган янгиликлардан кўриладиган жами иқтисодий самара жиҳатидан биз мамлакатда 9-ўриндамиз.

Наҳотки бу Ўзбекистон инженер-техниклари ва ишчиларининг асл ижодий куч-қувватига мос келса?

Албатта мос келмайди. Яна ўша статистика китобчасини варақлайлик. Унда умидбахш фаразлар учун, ҳарқалай, асос бор. Бир йил мобайнида рационализаторлик таклифларидан фойдаланишдан олинган самара 15 миллион сўмга кўпайганлиги бежиз эмас. Таклифларнинг ўзи ҳам салмоқлироқ бўлиб қолди: ҳар бир таклифдан олинадиган йиллик самара 20 процентдан кўпроқ ўсди.

Хўш, шу таклифларнинг муаллифлари бўлган рационализаторлар кимлар? Булар ихтирочилар армиясининг резервидир. Булар ишчилар ёки бошқарувнинг қуйи бўғинидаги мастерлар, технологлар, оддий инженерлардир. Бизнинг кўз ўнгимизда қайта қуришдан илҳом олган станокда ишлаётган кишиларнинг техникавий ижодкорлиги тўлқини барқ уриб турибди. Минг-минглаб одамлар ишлаб чиқаришни такомиллаштириш жараёнига бош қўшмоқдалар. Уларнинг сафини кенгайтириш, уларга ҳар жиҳатдан мадад ва ёрдам бериш ихтирочилар ва рационализаторлар бошланғич ташкилотлари, корхона маъмуриятлари, касаба союз активлари ва ўз-ўзидан равшанки, партия ва комсомолнинг муқаддас бурчидир.

Ю. КРУЖИЛИН,
ЎзТАГ мухбири.

Ҳамманинг ва ҳар бир кишининг масъулияти

РАБОТ, 29 июнь. (ТАСС). Шаҳар хўжалиги масалалари бугун Марокашнинг энг катта шаҳри — Касабланкада ниҳоясига етган шаҳар жамоалари 4-миллий коллоквиумининг диққат марказида бўлди.

Жаҳондаги 35 мамлакат, шу жумладан Жазоир, Аргентина, Миср, Ливия, Сурия, Италия, Греция, АҚШ ва ГФРдан келган меҳмонлар қатнашган кенгаш «Ҳамманинг ва ҳар бир кишининг масъулияти» деган шиор остида ўтди. Анжуман ишида Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари М. М. Алиев бошчилигидаги совет делегацияси ҳам қатнашди.

Семинар қатнашчилари 3 кун мобайнида қурилиш, транспорт, маиший хизмат, таъминот масалаларини ва шаҳар мураккаб организмининг кундалик фаолияти ва турмушига тааллуқли бошқа муаммоларни муҳокама қилдилар.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Хорижлик харидорлар

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасининг экспорт бўлими Афғонистон Республикаси, Болгария, Туркия, Эрон ва Африка қитъаси мамлакатлари буюртмаларини бажарди. Жумладан, яқинда Танзанияга пахта тозалагич машиналар ва сеялкалар жўнатди. Коллектив ҳар ойда 350 та ана шундай машина ва эҳтиёт қисмларни республикамиз совхоз ва колхозларига ҳам етказиб беряпти.

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси эса Кубага икки вагон кабель юборди. Бу корхона маҳсулотини хориждаги 20 дан кўпроқ мамлакат харид қилмоқда.

Роботлар хизматда

Тошкент химия машинасозлиги заводининг 1-цехидаги механика бўлимида кўплаб ишчилар бошқа ишга ўтказилди.

Чет эл ва совет фирмаларида ишлаб чиқарилган рақамли программа билан бошқариладиган автомат қўл меҳнатини 4 баравар камайтирди. Автоматлашган дастгоҳларда деталли ўрнатиш, тайёр маҳсулотни олиб конвейерга қўйишни роботлар бажараяпти.

Чуқурсой йирик девор панеллари ва керамзит комбинатида эса автоматика асосида бошқариладиган конвейерли линия ишга туширилди.

Натижада ўндан ортиқ киши бажарадиган ишни энди беш киши бемалол уддалайдиган бўлади.

Цех ижарага берилди

«Учқун» трикотаж галантерея ишлаб чиқариш бирлашмаси йилига 70 миллион метр резина ишлаб чиқаради. Маҳсулотнинг кўп қисми республикамиз тикувчилик корхоналарига юборилиб, улардан 25 фоизга яқин резина маҳсулотлар сотувга чиқарилларди. Бу албатта кўп сонли харидорлар талабини қондирмайди. Шу нуқтаи назарда корхона маъмурияти резина ишлаб чиқариш цехини ижарага беришга қарор қилди. Натижа ёмон эмас. Ижарачилар дастлабки кунданоқ ишлаб чиқариш унумдорлигини 7,9 фоиздан зиёд адо этишга эришишди.

Аҳолига зарур ашёлар

Ильич номидаги тажриба механика заводидаги халқ истеъмоли буюмлари участкаси бригада пудратида ишламоқда. Илгари бу ерда беш хилдаги буюм ишлаб чиқарилса, ҳозирга келиб участканинг ишлаб чиқариш маҳсулотлари тури яна учтага кўпайди. Шу билан бирга мазкур участка ва корхона аҳоли учун зарур бўлган турли ашёларни тез ва соз етказиб беришда яна ҳам кўпроқ янгиликларни жорий этмоқда. Шуниси эътиборлики, участка йиллик планни 112 фоизга бажариб, бу борадаги ишлаб чиқариш ҳажмини 775 минг сўм миқдорга етказишга муяссар бўлган.

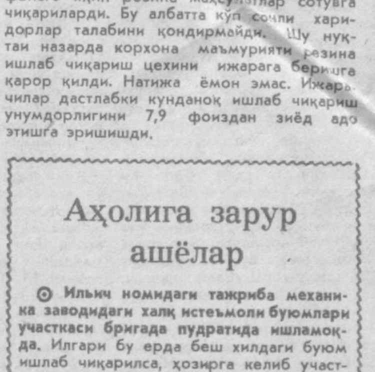

СУРАТДА: (чапдан) катта мастер Б. Мирзаев, пресcловчилар Г. Виткина ва В. Ғафуровлар ишлаб чиқарилган маҳсулотларни кўздан кечиришмоқда.

Р. Шарипов сурати.

Яна бир кўп қаватли бино

Энгельс кўчасида яна бир осмонўпар бино қад кўтара бошлади. Бу 16 қаватли 124 квартирали турар жой биноси бўлиб, унинг биринчи қаватида иккита магазин жойлашади. Бири чой, иккинчиси мева шарбати ва тотли ичимликлар билан савдо қиладиган магазиндир.

Бинокорлик ишларини Тошкент қурилиш бирлашмасига қарашли 11-баланд қаватли бинолар қурилиши трестига қарашли қурилиш-монтаж бошқармасининг Асқар Шофайзиев етакчилик қилаётган комплекс бригада аъзолари олиб боришмоқда.

Коллективнинг 39 нафар аъзоси бир нечта касбларни ўзлаштириб олишган. Бу — бригадада ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланиш имконини бермоқда. Натижада бригада июнь ойи топшириқларини муддатидан олдин бажаришга эришди. Пландан ташқари 6,3 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириб, уй-жой программасининг бажарилишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Тандирдан пештахтага

Қорасув—6 массивида жойлашган 2-нон заводи қошида «Иссиқ нон» деб аталувчи фирма магазини бунёд этилмоқда. Ҳозир у ерда пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Магазин ичида тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган цех барпо этилиб у ерда иссиқ нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилади ва шу жойнинг ўзида савдога қўйилади. Шунингдек, харидорлар кафетерий бўлимида ширинликларни харид қилишлари мумкин.

О. МАХМАЮСУПОВ.

Буюк ипак йўлидан

Пионер ва ўқувчиларнинг ёзги таътиллари бошланиши билан ёш туристларнинг маскани янада гавжум бўлиб қолди. Чиндан ҳам республика ёш туристлар станцияси ёз ойи давомида кўпгина қизиқарли саёҳатларни амалга ошириш тадбирларини кўриб қўйди.

Буюк ипак йўли бўйлаб уюштириладиган маршрутларга ҳам талайгина ўғил-қиз қатнашади. Саёҳат чоғида болалар қатор кузатиш ишларини олиб борадилар. Узоқ ва яқин ўтмишга оид топилмалар ҳам аниқланади.

Ёш туристлар тўплаган турли топилдиқлар республика станцияси музейи экспозициясига қўйилади.

Москвада чоп этилди

Ўзбекистон ССР халқ рассоми Ф. Каҳаров моҳир плакатчи мўйқалам устаси сифатида танилган. Мусаввир «Сатира тинчлик учун курашда» биринчи халқаро кўргазмасига тақдим этган асарлари учун лауреат бўлган эди.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон рассомлари асарлари конкурси ҳам плакатчи учун ижодий қувонч келтирди. Қайта қуриш жабҳаларига доир сатирик плакат конкурсида у иккинчи мукофот билан тақдирланди. Шу ижод намунаси яқинда Москвада «Қайта қуриш» деган номда кўп нусхада чоп этилди.

6 дан 16 гача

Ўзбекистон архитекторлар уюшмасининг кўргазмалар залида «Ўқувчиларнинг рассомлик дорилфунуни» деган ном остида ёш рассомларнинг кўргазмаси очилди. Пионер уйлари ва саройлари, мактаблар ва санъат билим юртлари тасвирий санъат студияларининг қатнашчилари юздан ортиқ акварель бўёқлари, қалам билан чизилган расмларни, ранг тасвир этюдларни намойиш қилишди. Кўргазма муаллифлари 6 ёшдан 16 гача бўлган болалардир. Расмлар мавзуси ҳам хилма-хил. Улар орасида натурага қараб машқ қилиб чизилган суратлар, пейзажлар, жанр саҳналари, портретлар бор. Тинчлик ва дўстлик мавзуси Ўзбекистонда истиқомат қилувчи турли миллат болаларининг барча асарларини бирлаштирувчи асосий мавзуга айланди.

Ўйинқароқлар учун

Тошкентдаги Фурқат номли маданият уйи ходимлари ўйинхона ташкил этдилар. Улар газета ва журналлардан, методик қўлланмалардан турли ўйинлар, топишмоқлар, шарадалар, ребуслар, тез айтишлар коллекциясини тўпладилар. Махсус альбомдан бўш вақтларда юзга яқин ана шундай ўйин, машғулотлар таърифини топиш мумкин. Бу ерда дунёдаги турли халқларнинг кам таниш бўлган ўйинлари ҳам тўпланган.

«Ўзинг қутқар ва асра»

Кинорежиссёр Александр Сокуров тошкентликларга шу номли янги фильмини ҳавола қилди.

Билимлар уйида бўлиб ўтган учрашувда у Гюстав Флобернинг «Бовари хоним» романи асосидаги бадиий лентанинг яратилиш тарихи ҳақида гапириб берди. Ижодий кеча программасига фильм премьераси ҳам киритилган. Унда фашизмнинг ҳокимият тепасига келиши тўғрисида ҳикоя қилувчи ноёб хроникал кадрлар бор.

Ўзбекистон меъморчилиги: *изланиш ва ечимлар*

⊙ Тошкентда анъанавий Ўзбекистон меъморчилиги кунлари бошланди. Мазкур ўн кунлик доирасида Ўзбекистон меъморлари олдида турган вазифалар муҳокама қилинади, ранг-тасвир ва график асарларнинг кимошди савдоси уюштирилади, республикамиз пойтахтидаги бир қатор кўчалар, боғ зоналарини, проспект ва майдонларни таъмирлаш бўйича республика конкурсига келган ишларнинг жамоатчилик муҳокамаси бўлиб ўтади. Қуйидаги мақолада эса Тошкентнинг эски шаҳар муаммолари ҳақида фикр юритилади.

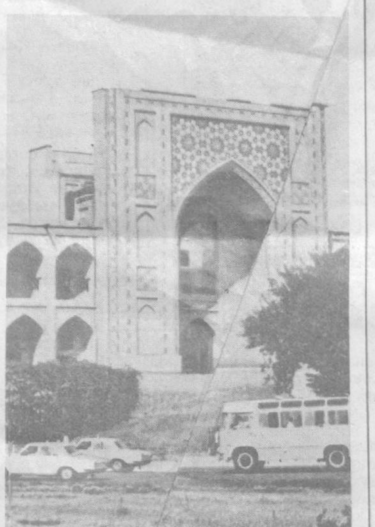

ЭСКИ ШАҲАР МУАММОЛАРИ

Мен бу мақолада Тошкентнинг тарихан таркиб топган эски шаҳар қисмини реконструкция қилиш муаммолари хусусида гапирмоқчиман. Совет ҳокимияти йилларида бу ерда анча ўзгаришлар бўлди: йирик савдо марказлари, кўпгина маданий-маиший, коммунал муассасалар, янги, шинам уй-жойлар бунёд этилди, янги кўчалар, хиёбонлар пайдо бўлди, кенг миқёсда ободонлаштириш ишлари бажарилди, анчагина тарихий обидалар тикланди.

Аммо тарихан таркиб топган уй-жой даҳаларини реконструкциялаш ва ободонлаштириш борасида ҳозиргача ҳам дурустроқ иш қилингани йўқ. Уй-жой фондининг анчагина қисми ҳанузгача ободонлаштирилмаган: газ ҳам, канализация ҳам йўқ, кўп уйларга телефон тушмаган, сув таъминоти чатоқ, мен бу ўринда ҳар бир хонадоннинг санитария воситалари билан таъминланиши хусусида гапириб ҳам ўтирмайман. Хонадонларда кўмир ёқилмоқда. Кўпгина уйлар, кўчалар, ариқ ва анҳорларнинг санитария ҳолати ёмон. Буларнинг ҳаммасини аҳолининг тирикчилиги ва меҳнати учун сира яхши шароит деб бўлмайди. Илм-фаннинг далолат беришича, шинам уйларда яшаётган аҳолига нисбатан ноқулай уйларда истиқомат қилаётган одамларда бетоблиги туфайли иш вақтининг зое кетиши 58 фоиз кўпдир; ноқулай уй-жойларда яшаётган аҳолининг 26 фоизи қон айланиш аъзоларининг касалига, 17 фоизи асабий касалликларга, 13 фоизи меъда-ичак касалликларига чалинади. Уй-жой шароитининг ёмонлиги туфайли ҳар уч оиланинг бирида можаро чиқмоқда.

Шу боисдан ҳам шаҳримизнинг ва республикамиздаги бошқа шаҳарларнинг тарихан таркиб топган маҳаллалари ва даҳаларини реконструкциялаш ва ободонлаштириш муаммоси ҳозир муҳим социал ва сиёсий аҳамият касб этмоқда.

Бу муаммоларни ҳал этишни пайсалга солишга маънавий ҳаққимиз йўқ.

Шаҳарларимиздаги тарихий районларни реконструкция қилиш ва модернизациялашнинг оқилона ва самарали йўлларини ишлаб чиқишимиз, айни вақтда маданий-миллий обидаларни имкони борича асраб қолишимиз зарур.

Эски шаҳарда ҳозиргача каттагина Себзор даҳаси бор. Бу даҳада 38 маҳалла бўлиб, аҳолиси 70 минг кишидир. Бу ердаги оилалар қўни-қўшни бўлиб аҳил яшашмоқда, маҳаллаларда қариндош-уруғлар ҳам кўп.

Бу ерда 350 дан кўпроқ ноёб жамоат уй-жой ва диний бинолар бор, XVI—XIX асрларда бунёд этилган меъморлик обидалари ўрин олган Ҳазрати Имом ансамбли шаҳардаги энг йирик марказлардандир.

Себзор даҳаси яхлит бўлгани учун ҳам улуғвор ва қадрлидир. Бу ердаги тарихий меъморчилик обидалари, кўчалар, майдонлар, уй-жойлар бир-бири билан уйғун боғланиб кетган. Ўзининг такрорланмас қиёфаси, қурилиш кўламига кўра Себзор даҳаси шаҳардаги ноёб муҳитдир. Ана шу яхлитликни асраб қолиш ва ривожлантириш она-шаҳримизни реконструкция қилиш борасида ишлаётган ҳар бир мутахассиснинг буюк миллий бурчидир.

1938—1957—1970 йиллардаги шаҳарнинг бош планларида аслида тарихий қўриқланадиган муҳит бўлган эски шаҳар территориясининг меъморий шаҳарсозлик жиҳатлари қадр-қиммати ерга урилди. Ана шу ҳужжатларда мавжуд уй-жойни сақлаб қолиш ва модернизация қилиш тўғрисида бирон-бир таклифнинг ўзи йўқ. Эски уй-жой адои тамом бўлган, унинг қадр-қиммати йўқ, деган хулосага келинди.

Эски шаҳарнинг уй-жой фонди ана бузилади, мана бузилади, деб кўп йиллардан буён капитал ремонт қилинмади. Бу ўринда биз ушбу фондни реконструкциялаш ва модернизация қилиш хусусида гап ҳам бўлмаганлигини айтиб ўтирмаймиз. Худди шу сабабга кўра ҳозиргача ҳам бу ер инженерлик жиҳатидан ободонлаштирилмаган. Эски шаҳарда маданий-маиший, коммунал муассасалар ва савдо муассасалари жуда кам. Хизмат кўрсатувчи корхоналар эски иморатларга ва одам яшамайдиган биноларга жойлашган, бу эса аҳолининг замонавий маданий талабларига жавоб бермайди.

Эски шаҳардаги уй-жойни бузиб ташлаш ва янги иморатлар қуриш концепцияси ижобий натижа бергани йўқ. Сўнгги йилларда эски шаҳар территориясида «Марказ—22» «Марказ—27», «Марказ—26» уй-жой массивлари қурилди, аммо бу қурилишлар эски шаҳарнинг тарихан таркиб топган қиёфасини, топографик негизини бузди, жуда катта маданий қадр-қимматга эга бўлган кўпгина анъанавий уй-жой бинолари супуриб ташланди. Бундан ташқари эски шаҳарга кўп қаватли уйларнинг беижозат «қадам ранжида» қилиши қурилиш кўрки-кўламини оёқости қилди, турмушнинг «анъанавий маромини» бузилди.

Республикада 1975 йилдан бошлаб эски шаҳарни реконструкция қилиш масалаларини комплекс ҳал этишга қаратилган илмий, архитектура-планлаштириш, социал программасини қидиришга астойдил киришилди. 1977 йилда «Кайковус» микрорайонини батафсил режалаштириш лойиҳаси ишлаб чиқилди, ушбу лойиҳада анъанавий турмуш тарзи ва аҳолининг демографик хусусиятлари ҳисобга олиниб, «принципиал янги уй-жой қуришга тааллуқли» масалалар комплекси ўртага қўйилди.

Реконструкциянинг янги йўналишларида ижобий тенденциялар билан бир қаторда камчиликлар ҳам бор. Бу аввало, эски уй-жой фондини батамом янгилари билан алмаштиришга интилишда кўринади. Бундай йўл тарихий муҳитнинг йўқ бўлиб кетишига ва кўпгина ноёб уй-жойларнинг бузиб юборилишига олиб келади. Шундай қилсак, харажат кўп бўлади ва қурилиш узоққа чўзилади.

Бизнинг ниятимиз равшан: эски шаҳарни реконструкция қилиш, айни вақтда мавжуд уй-жой фондини асраб қолиш, асраб қолганда ҳам ушбу фондни модернизация қилиб ва иморатлар «қаддини ростлаб» архитектура ёдгорликлари билан биргаликда асраб-авайлаш лозим. Бунинг учун ана шу ишларга аҳолини, яъни шу ерда яшайдиган кишиларни, халқ усталарини фаол жалб этиш, уй-жой кооперативлари ва хусусий бирлашмаларни ташкил этиш керак.

Мамлакатимизда ҳам, чет элларда ҳам ана шундай тажриба бор. Масалан, Польша Халқ Республикасида кўҳна уй-жойни реконструкция қилиш ишларини халқ корхоналари, кооперативлар ва хусусий ҳунармандлар бажарадилар. Улар ҳар йили 40 мингдан кўпроқ уйни қайта тикламоқдалар. Бу фаолиятни маҳаллий давлат органлари қўллаб-қувватламоқдалар ва қисман маблағ билан таъминламоқдалар. Бир оилага мўлжалланган ҳовли-жойлар ёки квартираларни қайтадан тиклаётган ва инженерлик ускуналари билан жиҳозлаётган аҳоли меҳнатининг натижалари ПХРда ана шу соҳадаги давлат фаолиятининг натижаларидан бир неча баро…ҳар кўпдир. Чунончи 1979—1984 йилларда аҳоли 192 минг уйни модернизация қилди. Бу уйларнинг 48 минги шаҳарларда, 144 минги қишлоқлардадир.

Биз эски шаҳар уй-жой фондини тадқиқ этиб чиқдик, бу иш натижалари шундан далолат бериб турибдики, уй-жойларнинг 80 процентдан кўпроғини амалда қайта тиклаш ҳамда планлаштириш ва ташқи ечимларни замонавий санитария-гигиена, архитектура ва шаҳарсозлик талабларига мувофиқ тарзда модернизациялаш мумкин. Бундай ҳовли-жойлар 6 мингдан ортиқдир. Аҳоли ўз ҳовли-жойини қайтадан қуриш ва ён-атрофдаги кўчаларни ободонлаштиришда бажонидил иштирок этмоқчи. Улар агар давлат зарур қурилиш материаллари ва буюмлар билан, яъни ғишт, ёғоч-тахта, қувурлар, пардозбоп материаллар ва тунука билан таъминласа ўз маблағларини қўшишга ҳам тайёрдирлар.

Эски шаҳарнинг умумий уй-жой майдони 650 минг квадрат метрдан ортиқроқдир, буларнинг кўпчилиги зилзилага бардошли қўшсинчли уйлардир. Бу уйларнинг бичиғини ўзгартириш ва реконструкция қилиш осон. Шунинг учун ҳам анъанавий ҳовли-жойларни ўзгартириш, айрим қисмларини янгилаш, янги иморатлар ва болахоналар қуриб саҳнини камайтириш ёки кўпайтириш мумкин.

Эски шаҳарни комплекс модернизациялаш, яъни зарур маданий-маиший, коммунал, савдо муассасалари ва бошқа муассасалар қуриш, кўчалар ва майдонларни кенгайтириш, ушбу фондни инженерлик ускуналари билан таъминлаш мақсадида жами уйларнинг 10—12 фоизини бузиб ташлаш лозим бўлади. Катта йўллар очиш ҳамда Сағбон, Чиғатой, Қорасарой, Хуршид, Шимолий Олмазор кўчаларини реконструкция қилиш учун яна шунча уй-жойни бузиш лозим бўлади, хуллас «ёшини яшаб бўлган», реконструкция қилиб бўлмайдиган иморатларни ҳам қўшиб ҳисоблаганимизда жами бўлиб 35 процент уй-жойни бузиш лозим бўлади.

Айни вақтда шу нарса аниқландики, ўз эгалари бўлган ҳовли-жойларда уй-жой фондини тиғизлаштириш учун қўшимча резерв майдонлар бор, бу эса аҳоли жон бошига тўғри келадиган майдонни одамларнинг ўз маблағи ҳисобига 15—16 квадрат метрга етказиш имкониятини беради. Реконструкция қилинадиган территориядаги бузиб ташланиши лозим бўлган бинолардан 10 гектар ер бўшаб қолади. Бу ерда 1—2 қаватли ҳовли-жойлар қуриш мумкин. Уларнинг умумий майдони 2 минг квадрат метрга яқин бўлиб, сони 200 тадан ортади.

Шундай қилиб, эски шаҳарни биз тақдим этаётган концепцияга кўра реконструкция қилиш ва модернизациялаш уй-жойни асраб қолиш ва уларнинг «қаддини кўтариб қўйиш» билан бир қаторда маданият ёдгорликларини асраш, уй-жой муаммосини самарали ва мақсадга мувофиқ ҳал этишдек жуда катта вазифани амалга оширишга имкон беради.

Тарихан таркиб топган эски шаҳарни реконструкция қилиш жуда катта социал ва сиёсий вазифадир. Бу масалани ҳал этишни яна пайсалга солиб бўлмайди. Бунинг учун мутахассислар, партия ва совет органлари бир ёқадан бош чиқариб ишлашлари, эски шаҳарни қайта қуришни умумхалқ ишига айлантиришимиз керак.

А. МАҲКАМОВ,
Тошкентдаги экспериментал лойиҳалаш зонал илмий-тадқиқот институти типология ва қурилиш бўлими мудири, архитектура доктори.

ШАНБА ОҚШОМИДА

ШАНБА ОҚШОМИДА

Турмуш чорраҳаларида

Она армони

Ортиқниса ая эсларини танибдиларки, гул шайдосилар... Ҳовлилининг бирор кулчадаккина ери йўқки, у кишининг қўллари тегмаган бўлсин. Бу жаннатмакон ҳовлига ким кирса баҳри-дили гулдек очилади, бир дам бу гўшада тўхтаб қолиб аянинг дид билан парваришлаган гулларига-ю, ажиб хушбўй ҳид таратаётган райҳон-жамбилларига суқланиб боқади, у кишининг гулдек беғубор суҳбатидан баҳраманд бўлгиси келади.

Мана, ҳозир ҳам Ортиқниса ая қўлларида теша, янги экилган гул кўчатларининг тагини юмшатиш билан оворалар...

— Буви, бувижон! Суюнчи беринг, суюнчи. Дониёр акамлар ўғиллик бўлдилар, ўғиллик!

Ая чўкка тушганларича набиралари Назирага қулоч очдилар... Унинг терга пишиб кетган юз-кўзларидан бетўхтов ўпар эканлар, фақат «Умри билан берган бўлсин болам, умри билан берган бўлсин», дердилар, холос.

Ая набираларини бағриларига босганларича бир нуқтага тикилиб хаёлга толдилар... Бундай бахт ҳар кимга ҳам насиб бўлавермайди... Эсиз отагинам... жилла бўлмаса набирангиз қўлига бир дона попук узатиш ҳам сизга насиб этмади-я... Кечагидек эсимда, сизни сўнгги бор кўрганимда...

Ўша мудҳиш ўттиз еттинчи йилнинг айни баҳор кезлари... Ортиқниса ёшгина келин. Тўнғичи Нозимага ҳомиладор... Ўшанда ҳам худди шу бугунгидагидек гул оралаб юрганди. Эшикдан отаси Мулла Маҳмуд кириб келдилар. Қўлларида белбоққа тугилган нон.

— Қизим, сени соғиндим, бир кўриб кетай, деб тўғри гузардан келаяпман. Э, болам, замон нотинч ҳар бир сўзингни ҳам эҳтиёт билан айтадиган пайт..!

Ортиқниса қўлидаги тешани жойида қолдириб отасига пешвоз чиқди. Кўрпача тўшади, самоварга ўт ташлади-да, отаси қаршисига чўкди.

— Мана ҳозиргина гузардан беш кишининг қўлини орқасига танғиб кетишди, — ҳасратини давом эттирди ота, — бечоралар туҳматга қолишди, туҳматга... Маҳалламизнинг энг сара кишилари эди-я, афсус. Ростини айтсам қизим, унча-мунча саводим бўлгани учун кўп ҳаммаҳаллаларимизнинг мушкулини осон қилиб турли мавзуларда арзномалар ёзиб бераман, гузар аҳлини янгиликлардан хабардор қилиб тураман... Лекин узун-қулоқ гапларга қараганда, менинг ҳам кетимга тушишган кўринади, қизим. Тунов куни анаву сенга ўқиб берган Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар» китобини дўстларимга ҳам чойхонада уч кун давомида ўқиб бергандим... Бу китобни ёзган киши эса халқ душмани экан... Сал хавотирдаман, қизим. Ишқилиб тинчлик бўлсин-у, бу гапни зинҳор онанг Зебига айта кўрма, у бечора ҳар нарсани ўзига қаттиқ олаверади... Майли, мен борай, ўзингни эҳтиёт қил.

...Ортиқниса шу куни қайнаб турган чойига ҳам турмай, йўлга тушган отажонисини сўнгги бор кўраётганлигини қайдан ҳам билсин... Орадан ойлар ўтди. Чақалоғи Нозимани кўтариб бормаган эшиги, учрамаган кишиси қолмади. Аммо «халқ душмани тарафдорларидан бўлган» отасининг на тириги, на ўлигидан дарак топди...

Орадан эса мана қарийб эллик икки йил ўтибди. Ортиқниса ая ҳам етмиш ёшдан ошиб қолдилар — фарзандларининг, иззат-ҳурматидаги она, невараларнинг севимли бувижони... бугун эса... бугун эса эваралик бўлибдилар.

Шу пайтгача бувижонисининг иссиқ бағрига бош қўйганича эркаланиб ётган Назира бўйнига томган илиқ кўз ёшларидан сергак тортиб, бошини кўтарди.

— Вой, бувижон, йиғлаяпсизми?

— Хурсандлигимдан, болам, қувонганимдан йиғлаяпман, минг шукурки, эвара ҳам кўрдим... Бу эса ҳаммага ҳам насиб қилавермайди... Қани, туроқол, болам.

Ортиқниса буви беҳолгина ўрнидан туриб келиб кампирларга хос вазминлик билан сандиқчаси ёнига чўнқайди. Уни жаранглатиб очдида, бўлажак эварасига атаб тикиб қўйган дўппичадан тортиб, жажжи тўнгача бир-бир олиб тахладилар... У кишининг лаблари бетўхтов пичирларди: «Отам бечора набира ҳам кўрмай дом-дараксиз кетган эдилар... Минг шукурким, улар ета олмаган кунларга етиб турибман... Агар қизим Нозима қаршилик қилмаса, эварамнинг исмини ёруғ кунлар етиб келиши муносабати билан Маҳмуджон бобосидек саводхон, олим бўлсин учун Маҳмуджон қўяман. Катта бобоси орзу қилган кунлар гаштини сурсин...».

Ая миясига келган бу фикрдан қувониб, энтика-энтика яна набирасини бағрига тортди...

Рустам САИДОВ,
СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Энг, энг, энг...

⊙ Энг йирик ҳайвон оқ акула бўлиб, унинг оғирлиги 3 тонна, бўйи 10 метрга боради.

⊙ Энг кичик акула Атлантика океанида яшайди. Бу митти йиртқичнинг бўйи 12,5 сантиметр келади, холос.

⊙ Футбол бўйича энг йирик «қуруқ» ҳисоб Ҳиндистондаги иккита команда учрашувида қайд қилинган — 114:0. Аввалги рекорд эса Калькутта командасининг шу чемпионатдаги ўйинида «ўрнатилган» бўлиб, 80:0 га тенг эди.

⊙ Дунёдаги энг катта мотоцикллар 1933 йили Швецияданги мотоклублардан бирида яратилди. Бир йўла 21 киши бемалол ўтира оладиган бу мотоциклнинг узунлиги 8 метрдан зиёдроқ.

⊙ Энг кичик ботинка ГФРнинг Пирмазен шаҳарчасида тикилган. Унинг узунлиги атиги 10 миллиметр, холос.

⊙ Дунёдаги энг улкан ботинка эса Индианаполис шаҳридаги (АҚШ) ҳайвонот боғи хизматчиларининг буюртмасига биноан тайёрланган. Оёғи касаллиги учун филга атаб тикилган бу ботинканинг ҳар бир пойи ўн килограммдан оғирроқ келади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ.
Фарғона.

Ҳикматли гаплар

Оқил билан суҳбат қилинг

Ўрта осиёлик йирик тилшунос олим Абу Мансур ас-Саолибий (961—1038) ўзининг «Нутқ мўъжизавийлиги ва қисқалиги» китобида чиройли иборалар, ҳикматли гаплар ва мақолаларни тўплаган. Азиз оқшомхонларга қуйида ана шу ҳикматлардан намуналарни ҳавола этдик.

⊙ Эркак киши учун жаннат — оиладир.
⊙ Ҳамма бахтсизликларнинг калити — май.
⊙ Яхши бўлишга интилмайдиган ва ўзининг ёмонлигига ишонмайдиган киши билан дўст бўлманг.
⊙ Узр сўраладиган ишдан сақланинг.
⊙ Ёлғизлик ёмон суҳбатдан яхшидир.
⊙ Шерни, у сени қўрқитишидан олдин қўрқит!
⊙ Бойликларнинг энг зўри — обрўни сақлайдигани.
⊙ Кунлар — ҳаёт варақлари, уларни хайрли ишлар билан безанг.
⊙ Тўғри маслаҳат кучли қўлга қараганда фойдали.
⊙ Оқил билан суҳбат қилинг, унинг ақли сизга ўтади.
⊙ Киши шерни қанчалик кўп кўрса, шунчалик ундан қўрқмас бўлаверади.
⊙ Ҳасадгўйда роҳат йўқ.
⊙ Аҳмоқнинг қалби тилида, оқилнинг тили қалбидадир.
⊙ Кишининг одоби унинг олтинларидан яхшидир.
⊙ Камтарлик кишига ҳурмат келтиради.
⊙ Аёллар безаги — тилла, эркаклар безаги — одоб.
⊙ Мол-дунёга ташналик сувга ташналикдан зарарли.
⊙ Сукут сақлаган киши надомат чекмайди.
⊙ Ҳасаддан бошқа ҳар қандай душманликнинг сулҳи бор.

Арабчадан Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг ходими Акром ҲАБИБУЛЛАЕВ таржима қилган.

Бўлғуси мусаввирлар

Ёш авлодни гўзаллик руҳида тарбиялаш айни шу куннинг долзарб масалаларидан бири бўлиб турибди. Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг бадиий-графика факультети қошида шу мақсадда мактаб ўқувчилари учун ташкил этилган тасвирий санъат тўгарагига шаҳарлик кўплаб ўқувчилар қатнашишмоқда. Уларнинг тасвирий санъат дарсларига бўлган қизиқишларини орттиришда, ижодкорлик қобилиятларини шакллантиришда, фанлардан олган билим ва малакаларини турмушда қўллаш ўргатишда тўгарак ишлари муҳим аҳамият касб этяпти. Тўгаракда бир қанча мактабларнинг ўқувчилари расм чизишнинг асосий қоидаларини ўрганишмоқда.

— Машғулотлар иккита группада олиб борилмоқда, — дейди тўгарак раҳбарларидан бири, ранг-тасвир кафедрасининг ўқитувчиси Музаффар Мусахўжаев — Саранжом-саришта, шинам аудиторияда тўгарак аъзолари уй-рўзғор буюмларидан тузилган натюрмортни қизиқиб ишлашмоқда. Хонада ташкил этилган кичик кўргазмага бир неча тайёр расмлар осиб қўйилган. Улар тўгарак аъзоларининг энг яхши натюрмортларидан намуналардир.

Расм чизаётган болалардан айниқса, Калинин районидаги 1-ўрта мактабнинг 10-синф ўқувчиси У. Ҳайдаров, шу райондаги 45-ўрта мактабнинг 9-синф ўқувчиси Р. Маҳкамов, шаҳримиздаги 45-ўрта мактабнинг 10-синф ўқувчиси Б. Ғуломов ва бошқа ўқувчиларнинг бу ерда кўп нарса ўрганганликлари сезилиб турибди.

Кун-кеча тўгарак аъзоларининг ҳисобот кўргазмаси бўлиб ўтди. Кўргазма муҳокамасида қатнашган факультет профессор-ўқитувчилари, биринчи курс талабалари кўргазмадан олган таассуротлари, фикр ва мулоҳазалари, таклиф ва исталари ҳамда ёш ижодкорларнинг ютуқ ва камчиликлари ҳақида гапирдилар. Расм кафедрасининг катта ўқитувчиси, тажрибали педагог Ботир Бойметов тасвирий санъат тўгарагининг кейинги йилларда анча яхши йўлга қўйилганлиги, институтнинг мактаб билан мустаҳкам алоқа боғлаганлиги ҳақида гапирди.

Муҳокама сўнггида тўгарак ишига якун ясалиб, кейинги ўқув йили учун аниқ режалар белгилаб олинди.

Нозим ТОЛИПОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти бадиий-графика факультети ўқитувчиси.

Давлат имтиҳонлари тугагач, уларни катта ҳаёт остонаси кутмоқда.
Р. Шарипов сурати.

Олий мактаб: *ислоҳот қирралари*

Студент... заводда ўқияпти

ТОШКЕНТДАГИ «Алгоритм» электрон ҳисоблаш машиналари заводи билан политехника институти биргаликда ўқув-илмий ва ишлаб чиқариш марказ ташкил этишди. Олий ўқув юртининг ўнга яқин турли кафедралари корхонада ўз филиалларини очишаяпти. «Электрон ҳисоблаш аппаратларини конструкциялаш» кафедраси эса заводдаги янги корпуслардан бирига бутунлай кўчиб ўтади.

— «Алгоритм» билан икки йилдан буён ҳамкорлик қилаяпмиз, — дейди шу кафедра мудири С. Иброҳимхўжаев. — Бу студентларимизга ўзлари олган назарий билимларни ҳақиқий шу билан бирга энг замонавий ускуналар билан жиҳозланган заводда мустаҳкамлаш имконини беради. Кафедра педагоглари шу ернинг ўзида катта илмий-тадқиқот ишларини олиб боришаяпти.

Студентлар ва уларнинг муаллимлари якка тартибда фойдаланиладиган «Агат» компьютерларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун корхонага таклиф қилинганлар. Бунинг учун бўлажак инженерларнинг бир группаси Волжск шаҳридаги турдош корхонада стажировкадан ўтишди — улар бу ерда радиомонтажчи, йиғувчи слесарь ва якка тартибда фойдаланиладиган компьютерлар созловчиси ихтисосларини эгаллашди. Қайтиб келгач, улар завод ишчилари билан биргаликда дастлабки «Агат»ларни йиғишди.

Ўшандан буён студентлар ўқишдан бўш вақтларида якка тартибда фойдаланиладиган компьютерлар ишлаб чиқарадиган цехда мунтазам ишлашаяпти.

— Ҳозир бизнинг ҳамма амалий машғулотларимиз заводда ўтаяпти, — дейди тўртинчи курс студенти Янгибой Ҳакимов. — Бундан ташқари, бўш вақтимизда цехда бошқа ишчи, хизматчилар қатори ишлаяпмиз. Мен ҳозир иккинчи разрядли йиғувчи-слесарман. Бу кўникмалар ўқишда ёрдам бераяпти, айни пайтда иш ҳақи ҳам стипендияга яхшигина қўшимча бўлаяпти.

Ҳозирнинг ўзидаёқ айрим студентларга цехда энг юқори малакани талаб қиладиган ишларни ҳам ишониб топширишаяпти. Масалан, тўртинчи курс студенти Улуғбек Мўминжонов ўқишни ҳам, участка мастери вазифаларини ҳам муваффақият билан қўшиб олиб бораяпти. Унинг курсдошлари Юра Ханин билан Володя Орлов якка тартибда фойдаланиладиган компьютерлар созловчиси бўлиб ишлашаяпти. Дарвоқе, мана шу йигитлар ўз ўртоқлари билан бирга йилига қарийб 80 минг сўм иқтисодий самара келтирадиган рационализаторлик таклифи муаллифлари бўлишди. Уларнинг курсдоши Хотира Валиева радиомонтажчи вазифасини аъло даражада бажараяпти. Учинчи курс студентлари Равшан Ашрапов билан Саида Енилеева, иккинчи курс студенти Абзал Акромовлар ҳам радиомонтажчилик ихтисосини эгаллашмоқда.

— Биз студентларнинг ишлаб чиқаришда ўз кучларини синаб кўриш истакларини қўллаб-қувватлаймиз, — дейди завод директори Р. Ражабов. — Бундан ташқари бўлажак инженерлар учун бунинг турган-битгани фойда. Ўқишни тугатишгач, уларни шак-шубҳасиз ўзимизга ишга оламиз. Ўйлашимча, юқори малакали мутахассислар олий ўқув юртларининг ишлаб чиқариш билан айни шундай ҳамкорлигида тайёрланиши лозим. Корхона территориясида амалий машғулотлар ўтказиш учун бино ажратиб бердик, бу ерда бизнинг мутахассисларимиз машғулотларни ўтказишга ёрдам беришаяпти. Ҳозир эса уч қаватли янги корпусни ўқув-илмий ва ишлаб чиқариш маркази учун Тошкент политехника институти ихтиёрига бераяпмиз. Уни зарур ускуналар билан жиҳозлашда ёрдам берамиз. Институтнинг ва бизда филиаллари очиладиган кафедраларнинг ўзлари ҳам кўпроқ ташаббус кўрсатишларини истардик.

Завод коллективи билан Тошкент политехника институти кафедрасининг ҳамкорлиги анчагина қизиқарли нарсаларни юзага келтирди. Диплом ва курс ишларини бажариш ишлаб чиқаришдаги реал масалаларни ҳал қилишга қаратилган. Ҳозир педагоглар билан студентлар яна бир ишни ўйлаб қўйишган: улар «Алгоритм»да ишлаб чиқарилган ва ўзларига яхши таниш бўлган компьютерларга, даставвал ҳеч бўлмаганда бир неча мактабда ва ўз институтларида сервис хизмати кўрсатишни йўлга қўйишмоқчи.

Сессия тугаяпти. Имтиҳонларни топшириб бўлгач, студентлар яна корхона цехларига келишади. Лекин келганда ҳам практикант сифатидагина эмас, шу билан бирга меҳнат коллективининг тўла ҳуқуқли аъзолари сифатида келишади.

Б. ҲАСАНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Ижодий ҳамкорлик

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театрининг яккахон раққосаси, республика халқ артисти Малика Аҳмедова ўз концерт ижрочилик фаолияти программаси устида жиддий иш олиб бормоқда. Ҳамиша изланишда бўлган раққоса ўзбек фольклор санъатидан унумли фойдаланаяпти.

Рақсларни саҳналаштиришда М. Аҳмедовага Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Вилоят Оқилова яқиндан ёрдам беряпти. Улар кўп йиллардан бери ижодий ҳамкорлик қилишади.

Раққоса Малика Аҳмедованинг мамлакатимизда ва чет элларда қозонган улкан муваффақиятида балетмейстер Вилоят Оқилованинг ҳам ҳиссаси бор.

СУРАТДА: В. Оқилова (чапда) ва М. Аҳмедова машқ пайтида.

А. Рисқиев (ЎзТАГ) сурати.

ШАНБА ОҚШОМИДА

Табиатнинг ёш дўстлари

⊙. **Республика пионер ва ўқувчилар саройида бу клуб иш бошлаганига беш йилча бўлиб қолди.** Табиатнинг кўпгина ёш дўстларини ўз атрофига бирлаштирган мазкур клуб фаолияти кенгайиб кетди.

Клубнинг Тошкент Давлат дорилфунуни билан ҳамкорлиги яхши йўлга қўйилди. Олий ўқув юртининг география ва биология факультетлари студентлари учун уюштирилаётган ёзги практикада табиатнинг ёш дўстлари ҳам кузатувчилар тариқасида қатнашдилар. Масалан, Оқсоқ ота қишлоғида болалар кўплаб коллекция материалларини тўпладилар.

Саройнинг тоғ туризми секцияси йўли билан ўтказилган саёҳатлар ҳам уларда экологик билимга бўлган қизиқишни янада оширди. Хўжакент ва Қоранкўл қишлоқлари маршрути бўйлаб уюштирилган саёҳат ҳам ўқувчиларда яхши таассуротлар қолдирди.

Клуб ташаббуси билан яқинда ўтказилган викторина Ўзбекистоннинг ҳайвонот ва ўсимликлар экологияси масаласига бағишланди. Унда саройдаги кўпгина тўгарак аъзолари қатнашиб, билим ва тушунчаларини намойиш қилдилар.

Саодат ОДИЛОВА.

Телефондаги ҳангомалар

Инсоф борми?

Тунда тўхтовсиз телефон қўнғироқларидан ухлолмаган аёлнинг АТСга мурожаат қилишдан бошқа иложи қолмади:

— Ал-ло! АТСми, илтимос, ёрдам беринг, икки соатдан буён кимдир телефон қилиб, ҳали тез ёрдам, ҳали милицияни сўраб тинчлик бермаяпти, — деди асабийлашиб.

Нариги томондан ундан ҳам баттар асабийлашган овоз эшитилди:

— Энди менинг уйим сизга АТС бўлдими? Агар яна бир марта қўнғироқ қиладиган бўлсангиз, АТСга айтиб телефонингизни уздириб ташлайман. Инсофингиз борми, ахир уч соатдан буён ҳар хил жойларни сўраб ухлатгани қўймаяпсиз!

Исмини яширмасин

— Ал-ло, Замира, ўзингмисан, хайриятей, кечадан буён сенга қўнғироқ қилсам бошқа жойга тушиб қолаётгандим. Бир Алишер деган йигит трубкани олади. Ҳали киногa, ҳали учрашувга таклиф қилиб ҳеч ҳол-жонимга қўймайди. Лекин мен сенга айтсам овози бирам ёқимлики, гаплашган сари гаплашгинг келади. Ҳа, айтганча, ҳозир у мени кинотеатр ёнида кутаяпти, нима қилай, чиқсаммикан-а?

— Агар чиқадиган бўлсанг айтиб қўй, биринчидан, исмини яширмасин, иккинчидан уйга эртароқ қайтсин!

— Вой, бу нима деганинг Замира, сен уни танийсанми?

— Нега ўз эримни танимас эканман, ҳозиргина гул кўтариб, бир дўстимнинг туғилган куни эди, табриклаб қўйишим керак, деб чиқиб кетганди.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Янги қаҳвахона

⊙ **Пойтахтимиздаги автобус-троллейбус бекатларида йўловчи пассажирларга хизмат шароитлари яхшиланмоқда.** Богдан Хмельницкий кўчасида ҳам яқин оралардa йўловчилар бемалол нафасларини ростлаб, автобус кутишадиган бўлишади.

Ҳозир бу ерда қурувчилар Фрунзе район ошхоналар трестига қарашли бўлган икки қаватли қаҳвахонани бунёд этишмоқда. Шу кунларда бинода пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Қаҳвахона июль ойида фойдаланишга топширилгач, йўловчилар у ердан музқаймоқ, қандолат маҳсулотлари ва чанқовбосди ичимликларни истеъмол қилишлари мумкин.

Ортиқ МАХМАЮСУПОВ.

Қулоққа чалинган гаплар

⊙ «Дўстим, бир вақт топиб Кўк теракка айланиб чиқинг».
(Дўстлар суҳбатидан).

⊙ «91-автобус» «Москва»га борадими?»
(Бекатдаги гап).

⊙ «Муқимий»дан «Хотинимнинг эри»га билет олиб келдим».
«Шунақами, мен «Ҳамза»да Саид Аҳмаднинг «Куёв»ини кўриб келяпман».
(Қўшнининг қўшнига гапидан).

⊙ «Ҳа, кеча мен «Қотил»ни кўргандим.
(Санъатсеварлар суҳбатидан).

Шарофат ШОКИРОВА.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

ПАНАМАЛАР ҚАЕРДАН ПАЙДО БЎЛГАН!

Панама каналининг номи билан «панама» деб аталувчи бош кийим ҳаммага яхши маълум. Улар ана шу ердан тарқалган ва ёзнинг жазирама иссиқ кунлари шляпа ўрнини босувчи кундалик бош кийими бўлиб қолган. Аммо панаманинг чинакам ватани Эквадор эканлигини камдан-кам одам билса керак. Эквадорда серҳашам панамалар индеецлар миллий либосининг таркибий қисми ҳисобланади.

АТРОФ-МУҲИТ МУҲОФАЗАСИ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Германия Федератив Республикаси. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммолари жамоатчилик вакиллари кенг қатламларининг эътиборини тобора ўзига жалб этмоқда.

СУРАТДА: ушбу ҳайкал Нюрнбергдаги буюк мусаввир, немис уйғониш даври санъатининг асосчиси Альбрехт Дюрер истиқомат қилган уй яқинида ўрнатилган. Унинг оламга машҳур қуён ҳайкали (ихчамгина, олдинги планда) атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, инсониятни омон сақлаб қолиш мавзуига бағишланган композициянинг асосини ташкил этади. Қуённинг ёнида унинг ҳозирги замон «варианти»ни кўриб турибсиз. У бизнинг давримизда қуён қай аҳволга тушиши мумкин эканлигини тасвирлайди.

ТАСС сурати.

ЖАЗОЛАНГАН... РЕКОРДЧИ

Швейцариянинг кичик Тессин шаҳрида истиқомат қилувчи 16 ёшли Фабрицио Брало Лугано шаҳри яқинида ўз мопедида соатига 139 километр тезлик билан ҳаракат қилаётгани учун йўл полицияси томонидан тўхтатилиб, жазоланди. Бу Швейцария учун мопедда ҳаракат қилиш бўйича мутлақ рекорд ҳисобланади. Аммо, сўнгги вақтларда ўсмирлар ўртасида мотоциклда рекорд ўрнатишга ишқибозлик шу қадар авж олиб кетдики, бу мамлакат аҳолисини жиддий ташвишга солмоқда.

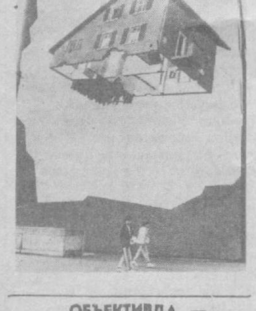

ОБЪЕКТИВДА — ШВЕЙЦАРИЯ

Ушбу расм Веттинген шаҳридаги (Ааргау кантони) яқиндагина қурилган уйлардан бирининг деворида пайдо бўлди. Энди Уилди исмли маҳаллий рассом янги иморат ўрнида илгари қад кўтариб турган, мўйқалам устасининг ёдида болалигидан сақланиб қолган кичиккина ёғоч уй хотирасини ана шундай абадийлаштиришга қарор қилибди.

Кейстон — ТАСС сурати.

Ёзувчи ва замон

УМРГУЗАРОНЛИК

Таъбир жоиз бўлса, замин — арғамчиси офтоб ёғдуларидан эшилган, осмон тоқига осилган беланчак. Унда биз, одамлар, улкан қадди-бастига ярашиб тушмайдиган камсуқум тоғлару ҳайратли тийиқсиз жилғалар билан нафаси вужудига жон бўлиб оралагувчи кўкатлар, дов-дарахтлару турфа жониворлар билан бирга-бирга умргузаронлик қиламиз.

Ишсиз туриб қолса, юзин занг босса
Темирчи қўлида тобланар кетмон.
Мия-ку, зўр қурол, у-чи, зангласа,
Бай-бай, бу ёмон...

Қайта қураётирмиз. Ўзимиз кавлаган ариқларни кўмиб ташлаб, яна қайтадан очаётирмиз. Очиш қийин бўлаётир. Энди у кетмон урса ўпирилиб тушадиган майингина тупроқ эмас, осмон юзини тутгудай авж олган кибру ҳаволарнинг, алдовларнинг, хусуматларнинг тош, метинга айланган қоришмаси; зару зўрликдан зўриққан, аслида жону бежон мияларнинг қуруми, занги... Тош, метинни чўкичлаш мушкул, миянинг қурумини, зангини ювиш қийин. Бунинг учун чўкичлар тоза пўлатдан, хоҳиш-истаклар эса имон-эътиқод бешигида аллаланган, вояга етган бўлмоғи лозим.

Нега жамиятимизни дардманд қилиб қўйдик? Нечун орадан раъйи-андиша кўтарилди, дастурхонларимиздан қут-барака қочди? Нечун қайта қуришга мажбур бўлиб қолдик? Кимдан, нимадан панд едик?!

Тақдирга тадбир йўқ. Тарихий жараённи баҳолаш (баҳосини тарихнинг ўзи беради), унинг устидан валломатлик қилиш... андишасизлиқ, аслида ўзининг ожизлигини, уқувсизлигини пеш қилиш, шароитга мослашиш, турланишдан бошқа нарса эмас. Сираси гап: рўзғорнинг кам-кўстини вақтида пайқаш ва аниқ режаю тадбиркорлик билан тузатиш керак. Ҳаётимизда содир бўлган тангликт, хунук воқеалар — табиий жараён. Начора, экканимизни ўраётирмиз. Кўзларимиз ачиб, тилларимизга тирсак чиқиб, дон ўрнига димоғни тарс ёргудай чанг, хас-сомон совурарканмиз, тарихни айбситиб ўтирмасдан энг аввало гуноҳни ўзимиздан қидирмоғимиз жоиз.

Хуллас, каттакон рўзғоримизга, кўнглимизга ҳаром қўл, касркасофат оралади. Ҳаромдан ҳазар қилмайдиган бўлиб қолдик. Аксинча, ҳар қандай қилвирликлар билан мол-дунё орттириш, мансаб курсиларини эгаллаш кўчасига кирдик. Сир эмас: пул ҳалол қўлдан қочади, диёнат ҳеч қачон фармонбардорликка, шону шуҳратга даъвогарлик қилмаган. Қадимда бир донишманд ота кўчадан дўст топдим деб суюниб келган ўғлига: «Ҳовлиқма, дўстингни эшакка миндириб сина, оёғи ердан узилиши билан ҳаволаниб кетиб, одамгарчилигини йўқотмасмикин», деган экан.

Қаранг-а, пул — эшак... Мансаб, шону шавкат — эшак... Гоҳо ҳамма ҳам бу жониворнинг жиловини тутганда тийилиб туролмайди. Қолаверса, эшак деган махлуқ уззу-кун умри далада ўтадиган, яйлови, уйида мол-ҳоли бўлмаган деҳқоннинг, босқону дастгоҳ атрофида уймалашадиган ишчининг тушига ҳам кирмайди. Унинг савдоси бозорда, бозор эса даллолсиз бўлмайди... Ҳа, кейинги ўн йилликлар ўзимизни пул болалайдиган, имонга нарх қўйиладиган бозорга урдик. Оёғимиз ердан узилди, ерга юкиниб, ризқ-насиба яратаётганларни, юртнинг юкини кўтарган, кўтариб келаётганларни назар-писанд қилмайдиган бўлиб қолдик. Бу ҳам етмагандай, уларнинг оғизларидан ошларини, меҳнатдан топган шуҳратларини суиистеъмол қилишга қилдигу, яна уялмай-нетмай устларидан кулдик, ўзимиз учун қазиган чоҳга уларни қулатдик. Қайтар дунё: катта, кичик мансабдорларнинг қисматини эсланг, қайта қуриш шабадаси билан қамоқлардан озод бўлаётган бегуноҳларнинг шоёнлигини эсланг...

Минг қўшчига бир бошчи, дейдилар. Аҳли донода диёнат бўлмаса юртдан файз, қут-барака кетади. Мансабпарастлик — ўзига хос бангилик. Бу касаллик элни ҳам, юртни ҳам абгор қилди. Ўйласанг эсинг оғади: кўра-била туриб Оролнинг бошига етдик, ерларимизнинг кўзига туз сепдик, мевазор боғларимиз чангалзорларга айланди, тоғларимизни кўмикдай ғажиб, шима-шима тупуриб ташлашимизга оз қолди. Энди эса, экология деб оҳ урилаётир, бутифосу аммофосларнинг асоратидан алаҒда вужудларнинг томирлари кўринаётир.

Начора, турмушимизни қайта қураётирмиз, занг, қурум босган кўнгилларимизни юваётирмиз. Халқ — ҳақ... Ҳақни ноҳақ қилганларнинг эса бошлари ҳам бугун. Ахир, одам боласи ўзини, оламни қидириб келади. Ўзини, оламни тадқиқ қилади. Ўзини топишга, олам юмушига ярашга нима етсин! Халқнинг ҳақлиги ўзлигини топганлар, ватан аталмиш ҳақиқатнинг бутлиги, ободлигини деганлар билан. Ҳа, офтоб — ҳақ, халқ — ҳақ... Шу боисдан ҳам офтобнинг юзига тик қараб бўлмайди, халқдан айрилган қадрини йўқотади, аросатда қолади. Аросат тўзонига учраганлар маънавий жиҳатдан адойи тамом бўлсалар-да, тилдан қолмаётганликларини, турланаётганликларини кўриб турибмиз. Бюрократия — таъма... Халқ депутатлари анжумани йилтироқ бюрократиянинг авра-астарини ағдариб ташлади. Қайта қуриш, демократия баралла эзгулик ноғорасин қоқаётир. Шу ўринда яқинда гувоҳи бўлганим бир воқеани келтираман:

«Йигит — Ассалому алайкум отахон».

«Қария — Ваалайкум... Кел болам, кел».

«Йигит — Соғлиғингиз, кайфиятингиз яхшими?»

«Қария — Бинойидай... Эй, ўғлим-а, бошчининг боши бўлса, қўшчининг кўзида ёши бўлмайди. Шу гапни қулоғингда тут, кам бўлмайсан. А, бу Хотира Уйига кирдингми?»

«Йигит — Кирмай, зиёрат қилмай қўяманми? Аммо, хўп иш қилгансизларда! Хотира Уйи — боғ-музей!.. Бунақа зиёратгоҳ республикамизда ягона. Маҳалла аҳлига раҳмат!»

«Қария — Сенга ҳам раҳмат, қараб турганинг йўқ. Кўчасини, йўлакларини асфальт қилиб бердинг».

«Йигит — Ҳали кўп иш қиламиз...»

Ёши қирқлар чамасидаги йигит — Чилонзор район Совети ижроия комитетининг раиси Олимжон Жўраевич Исмоилов, қария — Усмон Юсупов номидаги маҳалланинг тиниб-тинчимас даврабоши, етакчиларидан бири Аҳрор ота Баҳромов. Англаган бўлсангиз, гап бевосита турмушга алоқадор, қайта қуришнинг юмушлари, маҳалла ободончилиги устида бораётир. Куюнчаклик бу! Куюнчаклик, тиниб-тинчимаслик кишини, қолаверса, жамиятни турғунликдан асрайди. Тасаввур қилинг, туриб қолган сув, ўзи билан бирйўла атроф-муҳитни ҳам айнитади ахир!..

Маълум бўлишича, қайта қуриш шабадаси Усмон Юсупов номидаги маҳаллада эртароқ эсган. Ўзидан кечмаган ўзгалар кўнглини ололмайди, дейдилар. Маҳалла аҳли ўз маблағлари, бир ёқадан бош чиқариб қилган меҳнатлари билан инқилобчи боболари шарафига, Улуғ Ватан уруши йилларида жон таслим этган оталари шарафига, Афғонистон жангоҳларида қирчинидан қийилган йигитлар шарафига бино тиклаганлар, ҳар бирлари учун дарахт экиб, боғ қилганлар. Аҳрор ота Баҳромов билан Олимжон Жўраевич Исмоиловлар тилга олган боғ-музей бунёдкорлари — тракторчи Каримжон Комилов, ишчи Аҳмад Юсупов, хизматчи Норхўжа Абдуҳолиқов, шофёр Ҳусанбой Соатов ва қатор юртнинг, одамгарчилик учун яшаб ўтган маҳалладошлари қадрини деганларнинг ҳамма-ҳаммасига таҳсину тасаннолар бўлсин.

Бу — кенглик... Бу — эзгулик... Бу — виждоннинг машъалга айланганлиги... Бу — қайта қуришнинг амали... Энг муҳими, раҳбариятнинг раъиятга яқинлашуви!..

Халқ — даҳо... Халқ — муддао... Унинг закоси, қудрати, ўз тарихига муносабати, фидойи аждодларига эҳтироми юқоридаги кичик бир мисолдан кўриниб турибди. Илдизсиз дарахт кўкармайди. Отасидан юз ўгирган фарзанднинг ўнгланиши, ўзидан насл-насаб қолдириши гумон. Ва айни чоғда, ўз тарихига терс қарайдиган қавмнинг миллат, халқ бўлиб қовушиши ҳам гумон. Наинки, тирикчилик бошқа, тириклик бошқа. Инсон табиатидаги суқлик, тирикчиликнинг юхтоблиги, аксари ҳолларда тирикликка панд беради. Ҳаёт эса, аксари тирикчилик кўйига тушганлар билан эмас, тирикликни деганлар билан обод ва доимийдир. Ҳа, ҳаёт жиғилдондан йўқликка айланади, виждонда яшайди. Бугунги теранлик, умргузаронлик учун Широқу Тўмарис момо, Спитамену Жалолиддин Мангуберди, мавлоно Берунию ҳазрат Навоий, Шашмақомнинг жон олиб, жон берувчи куйларию Нодирабегим, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзию Абдулла Қодирий, Акмал Икромов ва Усмон Юсуповлар шарафига, руҳига қуллуқ қилишимиз керак.

Ленинга қуллуқ қилиш керак!..

Қайта қуриш керак... Ҳа, экин экмай унга эгалик қилганларнинг, ўқиб уқмаганларнинг азмидан қўрқгулик. Худди шу эгаликка иштиёқмандлик, илмдаги таъмагирлик, шуҳрат васвасаси турмушимизни таназзулга учратди. Лениндан, ленинизмдан чекиндик — еру кўкнинг йўргагига сиғмайдиган жамият қурмоқчи бўлдик... Акс ҳолда, дунёга келтирган тарихнинг юзига оёқ қўйилармиди? Илмда, одамгарчиликда етилган, аёллари отин-шоира бўлган халқни саводсизга чиқарилармиди!.. Таассуфки, ўқиш, ўрганишнинг йўналиши ўзгарди. Одамлигимизни англаш, ватанга, одамларга яраш учун эмас, шоҳона яшаш, обрў орттириш учун ўқидик. Жилла қурса беш-ўн одамга бошчи бўлиш учун ўқидик, жилдир сув сотиш учун ўқидик... Ҳаммаёқни лойдан ясалиб, офтобда қуритилган доҳи-ю, доҳийчалар босиб кетди, юрт жонлигу жонсиз ҳайкаллар ўрмонига айланди.

— Санъат, адабиётдаги номуссизлик ёмон, — дейди ёзувчи Тоҳир Малик. — Эзгулик ижодкорларининг бир-бировлари бўйнига сиртмоқ эшишларига ақл бовар қилмайди. Абдулла Қодирий, Чўлпон, Усмон Носирлар шахсга сиғиниш йилларининг, қолаверса, кўролмасликнинг қурбони бўлдилар. Шайхзода, Миркарим Исмоилийлар ажалларидан беш кун бурун димиқтирилди...

Чиндан ҳам санъат, адабиёт ўзи мансуб бўлган халқнинг юзи, номуси. Шу юз, номус офтоб мисоли авлодлар йўлини, дилини ёритади. Унга хиёнат қилиш халққа, эзгуликка хиёнат қилиш билан баробар. Ёзувчилик — теранлик, камсуқумлик. Шуҳрат қидирганлар фақат ўзларининг эмас, ўзгаларнинг ҳам шўрларини қуритадилар. Ижод — Ватан, халқ саналмиш икки шоҳ китоб саҳифаларига битиладиган содиқлик, софлик ҳақидаги қасамёд. Бадиият — ҳасаддан, савдогарчилик йўли билан топиладиган шуҳратдан ҳазар қиладиган ҳамият. Шу ўринда ёзувчи Тоҳир Маликнинг Сидқий Хондайлиқийга ёдгорлик ўрнатиш, ўттиз уч йил тўшакдан бош кўтармай қалам тишлаб шеър ёзиб ўтган фарғоналик Умарали Қурбонов хотирасини ҳаётийлаштириш борасидаги ҳамиятини мамнуният билан тилга олиш керак.

Ҳаёт — ҳамият... Қайта қуришимизнинг ривожи кўп жиҳатдан илм аҳлининг инсофу диёнатига боғлиқ. Тарих яратган халқ эса, унинг кам-кўстларини тўғрилаш, тузатиш йўлларини билади. Яратувчи халққа, доҳий халққа қўл берайлик!

Турсун ИБРОҲИМОВ.

Ҳайвонот олами сирлари

Илон кўзи

Қора ва чинқироқ илонлар ўз ғанимини излаб овга ҳатто тун қоронғисида 8—10 метр узунликдаги дарахтларга ва иморатларга ҳам чиқади. Ўлжани топиб унга ўз заҳрини солади. Кейин эса, заҳар зарбидан ҳалок бўлиб қулаган ғанимини дарахтдан тушиб хатосиз, осон топади. Бундай ов кўпинча ёз ойларида, тунда бўлади. Ёки қалин ўт-ўланлар орасидан каламуш ва сичқонларни кўзлари, эшитиш ва сезги органлари ёрдами билангина эмас, балки табиат томонидан унга ато этилган номаълум «сирли» органлари ёрдамида топади. Ажабо, уларнинг кўзи-чи! Дарвоқе, илонларнинг кўзи фақат қимирлаган нарсаларни кўради, қимирламаган нарсаларни ҳеч ажрата олмайди. Илонлар қулоғи эса паст тараққий этган бўлиб, жуда ёмон эшитади.

Бу «номаълум» қўшимча органларнинг функциясини текшириш учун жумладан америка ва япон олимлари қуйидаги тажрибани ўтказганлар. Улар Жанубий Америкада кенг тарқалган ҳамда СССРнинг Узоқ Шарқ, Сибирь, Кавказ ва Ўрта Осиёда учрайдиган қалқонтумшуқли илонларга қариндош бўлган чинқироқ илонлар устида тажриба ўтказиб, илоннинг кўзини боғлаганлар, сезувчи (пайпасловчи) тили ҳам қимирламайдиган қилиб қўйилган. Бурун тешикларига ҳам пахта тиқилган. Шундан кейин қўлни унинг бошига 30—35 сантиметр яқинлаштирилганда, у бехосдан яшин тезлигида ташланиб чақиб олган. Шундан кейин мутахассислар тажовузкор бу илонга қўлни эмас, балки лампочкани яқинлаштирганлар. Дастлаб совуқ лампочка, кейин эса ёниб турган илиқ лампочкани яқинлаштирганлар. Тадқиқотчилар, илон лампочкани совуқ ёки илиқлигига парво қилмаса керак, деб ўйлашган. Лекин тажриба аксинча бўлиб чиқди. Чинқироқ илон худди иштаҳасини очадиган сичқонга ташлангандек, ҳар гал илиқ лампочкага ташланаверган, ўчиб қолган совуқ лампочкани эса писанд ҳам қилмаган. Демак чинқироқ илонларнинг иссиқликни сезадиган алоҳида рецепторлари — термолокаторлари бор.

Заҳарли махлуқларнинг кўпчилиги «одамга хос» сезги органларидан маҳрум этилганда ҳам ўлжасини топиб олади. Масалан, шу илонлар уруғига мансуб бўлган қалқонтумшуқли ёки чуқурча бошли илонларнинг тумшуғидаги чуқурчасининг бири 1937 йилда очилган эди. Унинг тумшуғидаги чуқурчалар бизга маълум бўлган сезги органларининг бирортаси билан ҳам боғлиқ эмас. Чуқурчаларнинг ҳар бири ички ва ташқи бўлимлардан иборат. Бўлимлар орасида юпқа (0,025 миллиметрли) мембрана жойлашган.

Илон кўзининг олдинги бурчагига яқинроқ жойда кичкина тешик бор. Бу тешик ички бўлимга канал орқали туташган. Илон каналининг охиридаги ҳалқасимон мускулни ҳаракатга келтириб, тешикни зарур пайтда кенгайтириш ёки торайтириши мумкин. Сиртқи бўлим бурун каваги билан кўз орасида ташқарига кенг очилган, у ҳам бурун кавагини эслатади, шунга кўра бу илоннинг бурун каваги тўртта деб ўйлаш мумкин. Баъзи илонларда эса бундай чуқурча илоннинг тумшуғида, масалан бизнинг Ўрта Осиёда кенг тарқалган қалқон тумшуқ илонидир. Заҳарсиз илон, масалан, бўғма илонларда ҳам худди шундай хусусият аниқланиб, у кўпинча илоннинг лабларида жойлашган. Бу хил илонларнинг иссиқликни сезиш, яъни термолокаторли хусусияти жуда кучли бўлиб, қабул қилувчи орган мембранасининг сиртқи юзасидаги ҳарорат билан ички юзасидаги ҳарорат бир-биридан атиги 0,003 даража фарқ қилса ҳам, илон бу фарқни сезади. (Одам эса ҳарорат фарқи 1—2 даражага етгандагина уни сеза бошлайди).

Хўш, шундай экан, илонларнинг локатори қандай ишлайди? Тадқиқотчиларнинг фикрича, илон Бойль-Мариот қонунидан фойдаланади ва ҳалқасимон мускулни ишга солиб, ички бўлим (камера)га кириш тешигини бекитади, бинобарин ташқи муҳитдан ажратади. Шунда мембрананинг ички деворчаси исийди ва ички бўлимда ҳарорат кўтарилиб, бўлим кенгаяди-да, барча рецепторлар жойлашган тўсиқни итаради. Ҳар қандай бўлимнинг мембранасида босим кучи бараварлашгач, илон бошини объект томон буради ва тумшуғидаги икки чуқурчадан мазкур объектгача давом этган йўналишлар орасида ҳосил бўлган бурчак бўйича ўлжани топади.

Дунё сувларидаги баъзи балиқлар, жумладан Жанубий Америка дарёларида яшовчи балиқларда қўшимча — «олтинчи сезги органи» бор, электрли илонбалиқ шулардан биридир. Бу балиқнинг электр органлари ҳам оддий усулда, ҳам жанг билан разведка қилишга ёрдам беради. Балиқнинг ҳаёти учун муҳим бўлган бу органларнинг ҳаммаси балиқ танасининг олдинги қисмида жойлашган, ҳатто анал (орқа) тешиги ҳам томоғи остидан очилган бўлади. Унинг электр органи думига яширилиб қўйилган, бу орган «батарея»си эса тери-изолятор остида жойлашган. Электр зарядлари паст кучланишли қисқа (секундига 300—1000) импульслар чиқиб туради. Натижада балиқ атрофида электромагнит майдон ҳосил бўлади. Электр ўтказувчанлиги сувникидан фарқ қиладиган нарса шу электромагнит майдонга тушиб қолса, майдоннинг электр характеристикаси ўзгаради. Бу ўзгаришни ёй миядаги электр рецепторлар қабул қилади (улар илонбалиқнинг бошидаги бўртмаларида жойлашган). Рецепторлар мияга гўё сигнал беради: «Диққат! Шу атрофда нимадир бор!» Балиқнинг радари излаб топган ана шу «нимадир» озиқбоп ўлжа ёки ашаддий ғаним бўлиб чиқиши мумкин. Электр балиқ буюмларни уларнинг электр ўтказувчанлиги сувникидан бошқачароқ бўлишидан билиб олади ва аниқ шароитга қараб иш тутади.

Типов ЁДГОРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг зоология ва паразитология институти лабораторияси мудири, биология фанлари номзоди.

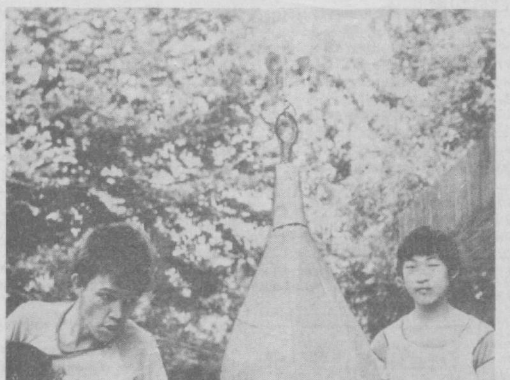

Пионер лагерларида ёзги таътил кунларида болалар турли спорт ўйинлари билан шуғулланмоқдалар. «Радуга» пионер лагеридаги ҳаёт ҳам ғаройиб воқеалар билан лиммо-лим.

Р. Альбеков сурати.

В. Ш. БАГДАСАРОВ

Дўстимиз ва ўртоғимиз, партия, уруш ва меҳнат ветерани Вартан Шамирович Багдасаров ҳаётдан кетди.

В. Ш. Багдасаров 1912 йил 15 февралда Туркманистон ССРнинг Мари шаҳрида туғилди. Меҳнат фаолиятини у 17 ёшида Грузия ССРдаги «Союзриба»нинг Закавказье идорасида курьерликдан бошлади. Туркманистондаги босмахонада ҳарф терувчи, районлараро саноат иттифоқининг инструктори бўлиб ишлади. 1937 йили КПСС сафига қабул қилинганди. 1938 йилда молия-экономика институтини тугатиб, ўқитувчилик қила бошлади. В. Ш. Багдасаров республикамиздаги биринчи ижтимоий фанлар ўқитувчилари малакасини ошириш институтининг ташкилотчиларидан бири эди, ана шу институт ишини такомиллаштиришга 30 йилдан зиёд умрини бағишлади.

Вартан Шамирович ўқитувчилик қилиш билан бирга катта ва турли-туман ижтимоий-сиёсий фаолият билан шуғулланарди. У кўп йиллар мобайнида марказий, республика, ўлка, область, шаҳар, район партия, совет ва бошқа сайланма органлар ишида иштирок этди. Республика Компартияси Марказий Комитети агитация ва пропаганда бўлими методкенгаши мудирининг ўринбосари эди. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг илмий коммунизм секциясига бошчилик қилди.

В. Ш. Багдасаров Улуғ Ватан уруши қатнашчиси эди. У Совет Иттифоқининг Қизил Юлдуз, Ватан уруши орденлари, медаллари билан мукофотланган. 1973 йилнинг апрелида унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилганди. 1987 йилда «КПСС сафида 50 йил» нишони билан мукофотланганди.

Ажойиб инсон, камтарин ва меҳрибон ўртоқ, байналминалчи коммунист Вартан Шамировичнинг ёрқин хотираси тақдир тақозоси билан у билан танишган барчанинг хотирасида абадий сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

3 ИЮЛДАН—9 ИЮЛГАЧА Телепрограммалар

Душанба, 3

● ЎзТВ

15.00 «Ҳаёт хазинаси». Телефильм («Ўзкинохроника»).
15.10 «Кўпик». Бадиий фильм («Мосфильм»).
16.30 Ҳ. Султонов. «Чангак». Видеофильм (такрор.).
17.30 «Абитуриент-89». Иншо қандай ёзилади?
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Маслёнкиналик бузоқча». Мультфильм.
18.30 Болалар учун. «Бойчечак».
19.00 Спорт шарҳи.
19.30 «Социалистик қонунчилик ва демократия». Атроф муҳитни ҳуқуқий муҳофаза қилиш.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Чорвадор» программаси. Ўзбекистон телевидениесининг «Узгосагрострой» мутахассислари билан биргаликдаги рейди.
20.50 «Дўст билан обод уйинг». Музикали программа.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Келинг, очиқчасига гаплашайлик».
23.50 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Кола Брюньон». Фильм-концерт.
20.25 «Дипломли қассоб». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Тожик тилини ўрганамиз».
22.35 «Сел». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 Футбол шарҳи.
9.35 «Ҳайвонот оламида».
10.35 «Дунё бўйлаб 80 кун». Мультфильм (Австралия). 1 ва 2-сериялар.
11.20 «Бундай бўлиши мумкин эмас». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

16.00 «Ока фарзанди». Телевизион музикали фильм.
17.25 «Онам, дадам ва мен».
17.55 Югославиянинг миллий байрами — Курашчи кунига. «Учувчи — партизан Божо Лазаревич». Телеочерк.
18.15 Халқ куйлари.
18.30 Атом музёрларидан фойдаланиш муаммолари ҳақида кўрсатув.
19.00 Катталар учун мультфильмлар: «Бу мен ҳақимда эмас», «Банди».
19.30 Футбол шарҳи.
20.00 «Маданият минбари». Останкино концерт студиясида СССР халқ депутатлари билан учрашув.
21.30 «Время».
22.05 Актуал объектив. «Очиқ дарс. Педагоглар съездидан репортаж». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
22.35 Пхеньяндаги ёшлар ва студентларнинг XIII Жаҳон фестивали кундалиги.
00.35 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Друкарь Иван Москвитин». Илмий-оммабоп фильм.
9.35 «Йиртиқ бошмоқлар». Бадиий фильм («Межрабпомфильм», 1933 й.).
11.00 Итальян тили.
11.30 «Ягона оилада». Қозондан кўрсатилади.
12.00 «Бу дунёни ҳаяжонлантирмоқда».
12.15 «Чашмалар».
12.45 С. Рахманинов. Симфоник рақслар. 45-асар (ПХР телевидениеси).
13.20 Мультфильмлар: «Сеҳрли най», «Қопдаги миллион».
13.55 «Времирей юрти». Музикали композиция (Тюмень).
14.25 «Набиралар учун куй». Телевизион ҳужжатли фильм.
15.05 «Фестиваль белгилари». Халқ ижодиёти III Бутуниттифоқ фестивали ҳақида.
15.35 Болалар учун фильм. «Оқ пудель» (Одесса киностудияси).
16.40 А. Фатьянов ватанида ашула байрами.
17.40 Янгиликлар.
17.50 А. П. Чеховнинг экранлаштирилган асарлари. «Яхши-ёмон одам» («Ленфильм»).
19.25 Туркманистон Давлат телерадиоси. «Эгаси бўлиши керак». Телеочерк.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Нарзан ёқасидаги болохонали уй». Кавказ Минеральние Водидаги Лермонтов қадамжоларининг аҳволи ҳақида.
21.30 «Время».
22.05 А. П. Чеховнинг экранлаштирилган асарлари. «Яхши-ёмон одам».
23.40 Янгиликлар.

Сешанба, 4

● ЎзТВ

15.00 «Дипломли қассоб». Бадиий фильм.
16.05 «Ўринбосарлар улғаймоқда». Кинопрограмма.
17.30 «Абитуриент-89». Математика.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Мушукча Женя ва кўча ҳаракати қоидаси ҳақида». Мультфильм.
18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Акс-садо». «Славутич» телеэкспедицияси кундалигидан (рус.).
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 «Футбол чорраҳаларида».
20.50 «Гулруҳ» халқ фольклор-этнографик ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 Реклама кўрсатуви.
22.35 «Экран таништиради». Кўрсатувни ёзувчи М. Ҳазратқулов олиб боради.
23.35 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Ҳаёт икир-чикирлари». Телефильм.
20.00 «Салом, Гнат!». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 Оғир атлетика бўйича СССР чемпионати.
23.05 «Бургутнинг сўнгги йили». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Дон Сезар де Базан». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ленфильм»). Премьера.
10.15 «Бу бўлган... бўлганди...».
10.35 «Дунё бўйлаб 80 кун». Мультфильм. 3, 4, 5-сериялар.
11.40 «Инсон институти».

* * *

16.05 «Мерверуд сирлари». Телевизион ҳужжатли фильм.
16.25 Болалар учун фильм. «Жонли камалак» (М. Горький номли киностудия).
17.30 «Москва—Париж 1900 — 1930 йиллар» кўргазмаси. 1-кўрсатув.
18.20 «Дўстлик меридианлари». «Биз — замин фарзандлари, биз — бир дунёмиз» (АҚШ).
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Шимол, Сибирь ва Узоқ Шарқ халқлари миллий санъатининг байрами. Хабаровскдан кўрсатилади.
20.00 «Матч-реванш». Мультфильм.
20.20 «Дон Сезар де Базан». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ленфильм»). Премьера.
21.30 «Время».
22.05 «Антенн — 2» француз телекомпаниясининг программаси. Мирей Матье куйлайди.
22.40 Пхеньяндаги ёшлар ва студентларнинг XIII Жаҳон фестивали кундалиги. Танаффус пайтида — «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 Илмий-оммабоп фильм.
9.55 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.25 «КОАПП». Мультфильм. 1 — 3-сериялар.
11.00 Г. Свиридов. «Бўрон». СССР Давлат телерадиосининг Катта симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — СССР халқ артисти В. Федосеев.
11.30 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
12.00 Янгиликлар.
12.10 Ритмик гимнастика.
12.40 А. Маттиизен. Виолончель учун соната (Таллинн).
12.50 «Сизни гражданка Никанорова кутяпти». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»).
14.15 Концерт. М. Кугель чалади (альт).
14.40 «Катталар ва болалар».
15.40 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Ҳар бир хонадонда байрам» («Қозоқтелефильм»). Премьера.
16.50 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
17.20 Янгиликлар.
17.30 «Дебют». И.-С. Бах номли Халқаро конкурс лауреати М. Бисенгалиев чалади. Олмаотадан кўрсатилади.
17.50 Белоруссия ССР Давлат телерадиоси. «Журналистлар текшируви» (Минск).
18.50 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.30 **СССР Олий Совети сессиясида.**
21.30 «Время».
22.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
22.25 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурси. Ригадан кўрсатилади.
23.55 Янгиликлар.
00.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
00.15 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурси (давоми).

Чоршанба, 5

● ЎзТВ

15.00 «Салом, Гнат!». Бадиий фильм.
16.30 «Бир қарич ер», «Қўшиқларида Сибирь адреслари». Телефильмлар.
17.30 «Абитуриент-89». Физика.
18.00 Янгиликлар.
18.15 Болалар учун фильм. «Болалик билан хайрлашманг».
18.50 «Объективда — қайта қуриш». Ёқилғи-мойлаш буюмларини концентрациялашнинг Ворошиловград усулини тадбиқ этилиши ҳақида.
19.20 «Тилга эътибор...». Ўзбекистон ССР тиллар тўғрисидаги Қонуни лойиҳасини муҳокама қиламиз.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 «Ғалла — ризқ-рўзимиз».
20.50 «Аёл қалби наволари». Музикали программа.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» (такрор.).
23.25 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Полад Булбул ўғли қўшиқлари». Фильм-концерт.
20.05 «Элчилар фитнаси». Бадиий фильм (Рига киностудияси).
21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Пульс». Информацион кўрсатув.
21.15 Телефильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ҳаёти деҳот». Тележурнал. Хўжанд райони хўжаликларида Озиқ-овқат программасининг бажарилиши ҳақида.
22.45 «Фуэте». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Дон Сезар де Базан». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
11.20 «Дунё бўйлаб 80 кун». Мультфильм. 6 ва 7-сериялар.
12.05 Киноафиша.

* * *

16.00 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». Ленинграддан кўрсатилади.
16.35 «Музикали хазина». Лилль шаҳар миллий симфоник оркестрининг концерти (Франция).
17.45 «Москва —Париж 1900 — 1930 йиллар» кўргазмаси. 2-кўрсатув.
18.35 А. Вивальди. Скрипка ва оркестр учун ля минор концерти.
18.45 «Руанда бўйлаб». Телеочерк.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар» кўрсатувига илова.
20.20 «Дон Сезар де Базан». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. Премьера.
21.30 «Время».
22.05 «Қайтиш». Ю. Любимов Москвада.
22.50 Пхеньяндаги ёшлар ва студентларнинг XIII Жаҳон фестивали кундалиги. Танаффус пайтида — «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Русиядаги монастирлар». Илмий-оммабоп фильм.
9.35 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.05 «КОАПП». Мультфильм. 4 — 8-сериялар.
10.55 Халқ чолғулари садолари.
11.25 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
12.00 Янгиликлар.
12.10 «Мовий глобусни безовта қилманг». Фильм-концерт (Вильнюс).
12.55 Поэзия. Алексей Марков.
13.25 П. Чайковский номли концерт зали. Республика «Россия» рус халқ ансамбли таклиф этади. Солист — СССР халқ артисти Л. Зикина.
14.25 «Камалак-ёй». Буйнакс шаҳрида болалар байрами ҳақида (Доғистон). Махачқаладан кўрсатилади.
14.50 «Хотирлаш куни». Телевизион ҳужжатли фильм.
15.20 «Учовлон». Болалар учун телевизион бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
16.25 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар».
17.30 Янгиликлар.
17.40 Болалар учун фильм. «Ганделупа мамлакатининг маркаси» (М. Горький номли киностудия).
18.45 «Экранда Сибирь», Киножурнал.
19.00 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.30 **СССР Олий Совети сессиясида.**
21.30 «Время».
22.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
22.25 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурси. Ригадан кўрсатилади.
23.55 Янгиликлар.
00.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
00.10 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурси (давоми).

Пайшанба, 6

● ЎзТВ

15.00 «Элчилар фитнаси». Бадиий фильм.
16.30 «Совет хотин-қизлари». Кинопрограмма.
17.30 «Абитуриент-89». Химия.
18.00 Янгиликлар.
18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Камалак».
19.00 Футбол. СССР чемпионати. «Қайрат» (Олмаота) — «Пахтакор» (Тошкент). Олмаотадан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Ахборот» (рус.).
20.50 СССР халқ артисти Малика Қаландарова рақсга тушади.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 ЎзССР халқ артисти Ҳ. Лутфуллаев куйлайди.
23.40 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Аловуддиннинг сеҳрли чироғи». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
20.50 Реклама.
21.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Дўстлик — муқаддас туйғу». Тошкент области Бекобод районида миллатлараро муносабат масалалари.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Қўйлар жуни қирқилмоқда».
22.15 «Маршал Блюхер. Давр фонидаги портрети». Хроникал-ҳужжатли фильм (рус.).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Дон Сезар де Базан». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
10.10 «Саёҳатчилар клуби».
11.10 «Дунё бўйлаб 80 кун». Мультфильм. 8 ва 9-сериялар.

* * *

16.05 Шимолий Осетия АССР Давлат «Алан» халқ рақс ансамблининг концерти.
16.55 Чемпионларнинг бошловчи спортчиларга маслаҳатлари.
17.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.30 «Импульс».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Шеърият лаҳзалари.
19.35 Шарманкачи ака-ука Амаралар (Франция).
19.50 Режиссёр Т. Океев фильмлари. «Ўлан». Бадиий фильм («Қирғизфильм»).
21.30 «Время».
22.05 Ёш модельерларнинг Бутуниттифоқ конкурси.
22.50 Пхеньяндаги ёшлар ва студентларнинг XIII Жаҳон фестивали кундалиги. Танаффус пайтида — «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Қадимги қутича». Илмий-оммабоп фильм.
9.45 СССР Давлат телерадиоси рус халқ чолғулари академик оркестрининг концерти. Бадиий раҳбар — СССР халқ артисти Н. Некрасов.
10.15 «КОАПП». Мультфильм. 9 — 12-сериялар.
10.55 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.25 «Ана ўшалар ҳақида». Телевизион ҳужжатли фильм.
11.35 КХДР бадиий коллективларининг концерти.
12.00 Янгиликлар.
12.10 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
12.40 «Кичкинтой Нина». Ҳужжатли фильм премьераси («Қозоқфильм»).
13.00 Рассомлар ҳақида ҳикоялар. Ладо Гудиашвили билан учрашувлар.
13.30 Хор куйларидан концерт.
14.20 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Паром» (Белоруссия телевидениеси).
15.00 «Орнамент» рус халқ чолғу ансамблининг концерти.
15.30 «Шунчаки». Телевизион бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
16.45 «Пода байрам». Музикали программа (Франция).
17.30 Янгиликлар.
17.40 «Мана яна дераза». Фильм-концерт.
18.40 «Уч банан». Мультфильм.
18.55 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.30 **СССР Олий Совети сессиясида.**
21.30 «Время».
22.05 «Мишо оиласи». Телевизион бадиий фильм (Франция).
23.25 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.

Жума, 7

● ЎзТВ

15.00 Ҳужжатли фильмлар программаси.
16.10 «Аловуддиннинг сеҳрли чироғи». Бадиий фильм.
17.30 «Абитуриент-89». Биология.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Нурланнинг бахти». Мультфильм.
18.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бурч».
18.55 «Халқаро ҳаёт». Янгича тафаккур мевалари.
19.25 «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Пахтачилик: тажриба ва муаммолар». Июль — ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой.
20.50 «Музикали учрашувлар». О. Собирова.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 Реклама кўрсатуви.
22.30 «Хат ва ҳаёт». Бевосита мулоқот. ЎзССР тиллар тўғрисидаги Қонуни лойиҳасини муҳокама қиламиз.
23.30 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Финифть». Телефильм.
19.40 «Доктор Вера». Бадиий фильм («Мосфильм»).
21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Пульс». Информацион кўрсатув (рус.).
21.15 «Еттита кўл». Телефильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Мулоқот». «Қаерга ўқишга кирсам экан?».
23.05 «Кишинёв мозаикаси». Телефильм.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Кинопанорама».
10.40 «Дунё бўйлаб 80 кун». Мультфильм. 10 ва 11-сериялар.
11.25 «Камалак» халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. «Ер юзи рақслари» (Франция).
12.00 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». Ленинграддан кўрсатилади.

* * *

16.05 Мультфильмлар: «Яна бир бор квартет ҳақида», «Мамонтчага она», «Бонифациянинг таътиллари», «Зерикишдан қандай қутиладилар».
17.00 Шимолий Осетия телевидение студиясининг телевизион ҳужжатли фильмлари: «Камалак ипи», «Даҳлдорлик».
17.30 «Бор бўл, музика!».
18.15 «Қишлоқ истиқболлари». «Ернинг эгаси қайтиб келмоқда». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
18.45 «Ҳокимият — Советларга!».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Стивен Коэн: ташқаридан яхши кўринади». Америка советолог олимининг Советлар мамлакати ҳақидаги хотиралари ва мулоҳазалари.
20.00 1989 йил қўшиқлари.
20.20 «Кулги кечаси». Останкино концерт студиясида юмор кечаси.
21.30 «Время».
22.05 «Кулги кечаси»нинг давоми.
23.15 «Бу бўлган... бўлганди...».
23.35 «Дунё воқеалари».
23.50 Пхеньяндаги ёшлар ва студентлар XIII Жаҳон фестивали кундалиги.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.20 «Абу Али ибн Сино. Саломатлик ҳақида этюдлар». Илмий-оммабоп фильм премьераси (Ўзбекистон илмий-оммабоп фильмлар киностудияси).
9.40 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.10 «КОАПП». Мультфильм. 13 — 16-сериялар.
10.55 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.25 «Нинель Счастнаянинг Витебск вернисажи».
12.00 Янгиликлар.
12.10 «Мунозара». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). Москва области Электросталь шаҳри «Ошкора мулоқот» мунозара сиёсий клуби ҳақида.
12.30 РСФСР халқлари музикали фольклорининг концерти.
13.00 «Катта ёшдагилар ҳазили». Болалар учун юмористик кўрсатув.
13.30 Болалар учун фильм. «Бегоналарга кириш рухсат этилади». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия ҳамда «Готвальдов» киностудияси, ЧССР).
14.45 Ритмик гимнастика.
15.15 А. Глазунов. «Раймонда». Фильм-балет.
16.20 Ҳужжатли фильмлар премьераси: «Василий Скакун мактаби» (Шимолий Осетия ва Ставрополь телевидениеси), «Перияслав кульбити» (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси).
16.50 РСФСР халқ артисти Г. Карева ижросида рус романси.
17.15 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Яшаб ўтилган умр». Телеочерк (Томск).
17.45 Янгиликлар.
17.55 Удмуртия АССР Давлат телерадиоси. «Бялин ижарачилари».
18.25 Ритмик гимнастика.
18.55 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлалр!
20.30 **СССР Олий Совети сессиясида.**
21.30 «Время».
22.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
22.25 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурси. Ригадан кўрсатилади.
23.55 Янгиликлар.
00.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
00.15 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурси (давоми).

Шанба, 8

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.

*

10.00 «Шанба экрани». Кинопрограмма.
10.30 «Изланиш йўлидан». Чортоқ трикотаж тикувчилик фабрикаси коллективининг иши ҳақида.
11.00 «Убай Орифов. Ҳаёти саҳифалари». Таниқли совет физик олими, ЎзССР ФА академиги У. Орифов ҳақида телеочерк (рус.).
11.30 «Ишқ қурбонлари». З. Мирзатов номли Қўқон халқ музикали драма театрининг спектакли.
12.30 «Абитуриент-89». Низомий номли Тошкент Давлат Педагогика институти.
13.00 «Қўлни-қўлга берайлик, дўстлар». Музикали программа.
13.40 Экранимизда биринчи марта. «Етти умид камалаги». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).

* * *

17.50 Кўрсатувлар программаси.
17.55 Ўсмирлар учун. «Ровесник». Бевосита мулоқот (рус.).
18.50 «Фан уфқлари». Илмий-оммабоп программа.
19.25 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Шеърият дафтаридан».
20.30 «Буюк иллюзия». Телефильм.
20.50 «Камолот сари». М. Асадова, Қ. Усмонов.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Курьер». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.40 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

17.45 Кўрсатувлар программаси.
17.50 «Ҳаммаси қайта бошдан!». Телевизион бадиий фильм.
18.55 «Светофор». Ёш кўча ҳаракати инспекторлари телевикторинаси.
19.35 «Чашма». «Гўрўғли». Достондан парча.
20.00 Информацион программа.
20.30 «Фантазия». Ҳужжатли фильм.
20.40 «Здоровье». Тележурнал.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Кохи баланд». Адабий-музикали кўрсатув.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 Мультфильмлар: «Бошмоқчалар», «Қўнғиз ва чумоли», «Чалкашлик».
9.30 «Уй академияси».
10.00 «Йил фасллари». Июль.
11.00 «Осуда ўтлоқ». Мультфильм.
11.10 Марокашнинг миллий байрамига. «Марокаш шаҳарлари бўйлаб».
11.40 «Дунё воқеалари».
11.55 Болалар учун фильм. «Темир малика» (Литва киностудияси).
13.00 «Социализм мамлакатларида».
13.30 «Халқ ижодиёти». Телевизион кўрсатув.
14.00 Шанба — ота-оналар куни.
15.30 «Дебраларда, дарёлар тошиб оқадиган жойда». Бадиий фильм («Центрнаучфильм»).
16.55 Илмий-оммабоп кино соати.
17.55 «Ўргимчак Тинка». Мультфильм премьераси.
18.05 «Ҳамзанинг ўлими ва мангулиги». Ҳужжатли фильм (Ўзбекистон ҳужжатли фильмлар киностудияси).
18.25 «Аёл ҳаётидан ўн беш дақиқа».
18.40 «Планета». Халқаро программа.
19.40 Композитор С. Туликовнинг ижодий кечаси.
21.30 «Время».
22.05 Пхеньяндаги ёшлар ва студентлар XIII Жаҳон фестивали кундалиги.
00.05 «Рассом билан содир бўлган воқеа». Катталар учун мультфильм.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.
8.50 «Қишлоқ янгиликлари».
9.50 «Овулдаги сарой». Пятигорскдан кўрсатилади.
10.10 «Тумандаги икки узундан узоқ гудок». Бадиий фильм, субтитр билан («Ленфильм»).
11.30 Илмий-техника тафаккури.
11.45 Мультфильмлар: «Довюрак Робен Гуд», «Паҳлавоннинг юраги».
12.20 «Қуш расмини қандай чизиш керак». Томскдан кўрсатилади.
13.00 «Узоққа чўзилмаган дўстлик». Бадиий фильм (ГДР).
14.10 «Телевизион музикали абонемент». Халқаро конкурслар лауреати В. Репин чалади (скрипка).
15.20 Мультфильм.
15.40 «Азнавур Азнавур ҳақида». Еревандан кўрсатилади.
16.35 Янгиликлар.
16.45 МТ фондидан. «Номсиз юлдуз». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар (Свердловск киностудияси).
18.55 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.30 **СССР Олий Совети сессиясида.**
21.30 «Время».
22.05 В. Гюго. «Мукофотга минг франк». Телевизион спектакль. 1-қисм.
23.15 Янгиликлар.
23.25 В. Гюго. «Мукофотга минг франк». Телевизион спектакль. 2-қисм.
00.15 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.

Якшанба, 9

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.

*

10.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Оила».
11.00 «Биргаликда куйлаймиз». А. Мансуров, А. Исроилов. «Қўшиқ — орзум менинг» (такрор.).
11.30 «Шахмат мактаби».
12.00 «Абитуриент-89». Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаштириш ва механизациялаштириш институти.
12.30 Болалар учун театр. «Ёш Насриддиннинг саргузаштлари». А. Мажидий номли Каттақўрғон драма театрининг спектакли.
13.45 «Хўжалик ҳисоби нималар берди?». Республика транспорт хўжалигида қайта қуришнинг бориши ҳақида.
14.25 «Касаба союзлари ва ҳаёт». Касаба союзлари ҳуқуқлари тўғрисидаги Қонун лойиҳасини муҳокама қиламиз (рус.).
15.25 Реклама.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Румба, вальс ва ёшлик». Фильм-концерт.
18.35 «Замон ва маросимлар».
19.05 «Едгорлик» туркумидан. «Элбек».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
20.30 «Якшанба оқшомида». Музикали программа.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Сиздан угина, биздан бугина». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.50 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Ўрмон концерти». Мультфильм.
18.25 Реклама.
18.30 «Музика оламида». М. Бегалиев. «Овоз ва фортепьяно учун триптих». Т. Саламатов. «Квартет».
18.50 «Замандаштар эскереуусу». Ёзувчи У. Абдукаимов.
19.30 «Дивертисмент». Фильм-концерт.
20.00 «Шарҳловчи А. Черемушкининг ўттиз дақиқаси».
20.30 Ўш. «Эргуу». Токтогул райони (такрор.).
21.30 Москва. «Время».
22.05 Бадиий фильм (рус.).

● МТ I

8.45 Ритмик гимнастика.
9.20 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун дам олиш-ўқув кўрсатуви.
10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».
11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув.
12.00 «Оламга саёҳат». Альманах.
13.00 1989 йил қўшиқлари.
13.15 Пхеньяндаги ёшлар ва студентлар XIII Жаҳон фестивали кундалиги.
14.00 Шеърият лаҳзалари.
14.05 «Музикали киоск».
14.35 «Здоровье».
15.20 Очиқ эшиклар куни.
16.05 «Камалак» халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. «Чўзиб айтиладиган қўшиқ» (Монголия).
16.45 «Қишлоқ янгиликлари».
17.45 «Халқаро панорама».
18.30 Ёшлар ва студентлар XIII Жаҳон фестивалининг ёпилиши. Пхеньяндан кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 «Салом, доктор!».
22.20 «Юрмала-89» эстрада қўшиқлари ёш ижрочилари IV Бутуниттифоқ телевизион конкурсининг ёпилиши. Лауреатларнинг якунловчи концерти. Ригадан кўрсатилади.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 «Яхши-ёмон одам». Бадиий фильм.
10.25 «Нур, қувонч, ҳаёт». Телеочерк.
10.45 «Агар сиз...».
11.30 Акс-садо: ҳафтанинг воқеалари.
11.45 Ҳужжатли фильм премьераси.
12.00 Мультфильмлар: «Олис орол сири», «Ким бўлмаган воқеани айтиб беради».
12.40 «Она-замин ташвишида» туркумидан ҳужжатли фильмлар.
13.35 Мамлакат театрлари намойиш этади. Б. Брехт. «Мешчанлар тўйи». Тошкентдаги «Илҳом» театр студиясининг фильм-спектакли. Премьера.
15.00 «Куйловчи Россия». Телевизион бадиий фильм («Мосфильм»). 1 ва 2-сериялар.
17.20 Янгиликлар.
17.30 Балиқчилар кунига. «Шўрнон». Ҳужжатли фильм премьераси («Мосфильм» базасидаги «Модель» киностудияси).
18.20 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.
19.00 «Хотира кемаси». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
19.15 «Киносерпантин» 1-дубль.
20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.30 «Киносерпантин». 2-дубль.
21.30 «Время».
22.05 «Салом, доктор!».
22.20 «Киносерпантин» 3-дубль. «Қонли қасам». Бадиий фильм (АҚШ). Танаффус пайтида — Янгиликлар.
01.05 Теннис. Уимблдон турнири. Англиядан кўрсатилади.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги —32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар идораси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Р. — 09778. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10